

21
68

FLACĂRA

ANUL XVII
NR. (677)
8 MAI 1968

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

VIZITA PREȘEDINTELUI

▲ Populația Capitalei, exprimând sentimentele întregului popor român, a salutat cu bucurie și cordialitate sosirea pe pământul românesc a președintelui Republicii Franceze, generalul Charles de Gaulle, care la invitația președintelui Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, face o vizită oficială în România. În fotografie: în mijlocul mulțimii, cei doi președinți răspund ovațiilor cu care sînt întîmpinați.

▶ Marți după-amiază, generalul Charles de Gaulle a luat parte la solemnitatea depunerii de coroane de flori la Monumentul eroilor luptei pentru libertatea poporului și a patriei, pentru socialism și la Monumentul eroilor francezi căzuți în primul război mondial pe pământul românesc.

SUB SEMNUL PRIETENIEI ROMÂNNO-FRANCEZE

HARLES DE GAULLE

Moment din timpul convorbirilor oficiale care au avut loc miercuri la Palatul Consiliului de Stat.

însoțindu-l pe înaltul oaspete francez pe tot traseul, pînă la reședința oficială, aclamațiile și uralele miilor de bucureșteni ieșiți în întâmpinare au exprimat sentimentele de caldă prietenie care leagă popoarele română și franceză.

Miercuri dimineața, președintele Republicii Franceze a rostit un discurs la tribuna Marii Adunări Naționale.

COPERTA NOASTRĂ

Marți 14 mai, pe aeroportul Băneasa, cei doi sefi de stat primesc defilarea gărzii de onoare.

Fotografie de Ion HANANEL

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Științei 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Științei»

Prezentarea artistică: Vasile OLAC

SPORT

REALITATEA FAIR-PLAY-ULUI

O noțiune greu de definit doar prin ceea ce consemnează dicționarul în legătură cu ea este cea de *fair-play*, atât de familiară universului sportiv, cu toate că nici limba engleză care a produs-o nu a reușit să-i stabilească pe deplin sfera de cuprindere. Desigur, ea a trecut repede dincolo de hotarele stadioanelor, fiind solicitată de viața complexă a oricărei societăți, în care sportul este doar un capitol.

Curios fenomen, petrecut sub privirile, vinovat-neutre, ale celor care aveau datoria să vegheze asupra purității *fair-play*-ului, unul dintre cele mai prețioase atribute datorate de societate sportului: trecînd în alte sectoare de manifestare umană, *fair-play*-ul s-a văzut, de fapt, adeseori alungat chiar de către cei ce-l inventaseră.

O serie de evenimente triste s-au petrecut în ultima vreme pe diverse stadioane din lume, și trebuie să spunem că și la noi, chiar cu participarea unei părți a publicului.

De la calitățile bărbătești ale sportului s-a ajuns la brutalități evidente, de la tactică la rușinoase acțiuni de culise, de la integritate la perversitate morală, toate acestea împreună, și fiecare în parte, fiind atacuri violente la adresa acestei caracteristici a eticii sportive. Pe plan intern dorința de victorie a devenit adeseori, pentru unele cluburi și asociații, mari sau mici, o goană nebună, depășind ilicit granițele cavalismului sportiv; pe plan extern, interesului față de clasamente și puncte (identificat și în competițiile interne) unele minți înfierbîntate i-au adăugat sensuri tenebroase, strămutînd disputa sportivă de pe arena ce-i este proprie, într-una cu scopuri în orice caz străine de sport.

Prima noțiune denaturată în toate aceste nedorite situații a fost cea a *fair-play*-ului.

Înțelegînd, poate încă la timp, acest adevăr, slujitorii scrisului cotidian dedicat sportului au declanșat o ofensivă binevenită, recunoscîndu-și prin aceasta nu numai rolul pozitiv și demn ce le revine, dar și unele erori comise pînă nu de mult. Recentul Congres al A.I.P.S. de la București a dezbătut, pe baza unui referat-eseu datorat gazetarului francez Jacques Ferran, obligațiile de prestigiu ale presei sportive în vederea reabilitării susținute a *fair-play*-ului, ca element constitutiv al însăși noțiunii de sport.

Trofeul *fair-play*-ului, purtînd numele lui Pierre de Coubertin, a revenit pentru anul 1967 jucătorului maghiar de tenis István Gulyás, care în luptă cu cehoslovacul Kukal, la scorul de 2-2 la seturi, n-a vrut să se prevaleze de prevederile regulamentului potrivit cărora trebuia să fie declarat învingător deoarece adversarul său, epuizat de efort, n-a putut relua partida decît după trecerea intervalului de timp prevăzut în cazuri de întrerupere; ajutîndu-l pe omul de dincolo de fileu să-și revină și acordîndu-i timpul necesar deplinei restabilirii fizice, István Gulyás a lăsat astfel să-i scape din mînă o victorie sigură.

La noi, «Viața studentească» a oferit un trofeu al *fair-play*-ului și, în același timp, și-a propus să demaște în coloanele sale viciul non-*fair-play*-ului, inițiativă ce a onorat presa sportivă românească, tot astfel cum trofeele acordate de Federația română de fotbal pentru cea mai disciplinată echipă a primei divizii, pentru cel mai corect arbitru și cele mai bune gazde, au marcat contribuția organelor tehnice ale sportului în reabilitarea *fair-play*-ului.

Dar totul se află într-o fază de început, cu mult în urma exceselor cunoscute. Este necesar, prin urmare, să se intensifice acțiunile existente și să se inițieze altele noi, pe discipline și competiții naționale și locale, de copii, juniori și seniori, deopotrivă.

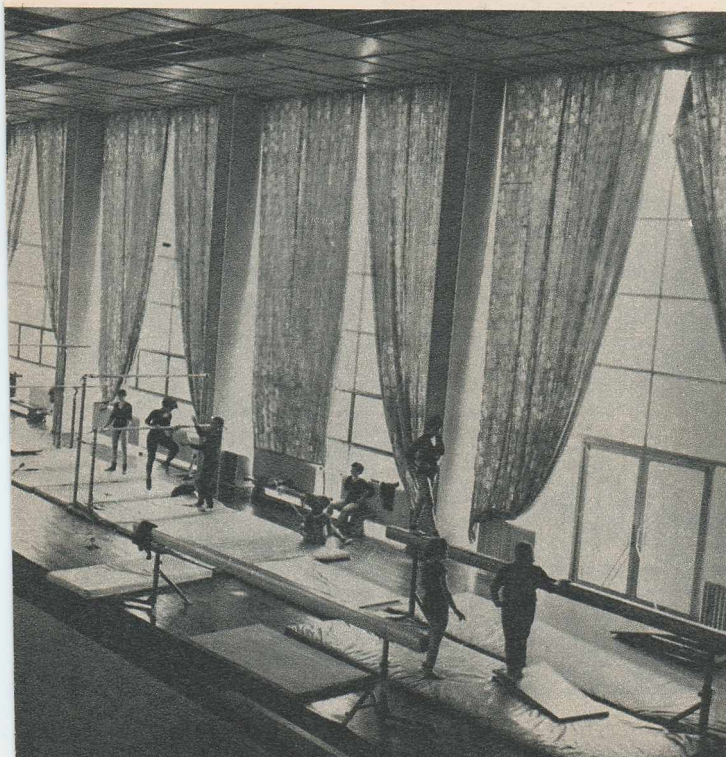
Congresul a salutat și recomandat o idee devenită realitate în unele țări (Franța, Iugoslavia, Ungaria), și anume aceea de a se crea comitete naționale ale *fair-play*-ului, cărora să le revină sarcina de onoare de a-i alege, an de an, pe campionii sportivității, recomandîndu-i atenției publice.

«FLACĂRA» aduce în discuție publică această propunere, atrăgînd atenția organismelor de conducere a mișcării sportive românești asupra necesității transpunerii în viață a ideii enunțate și se angajează să se facă ecolul concret al tuturor inițiativelor privind *fair-play*-ul, pînă cînd acesta va trece din dicționar în conștiințe.

Em. VALERIU

▲ Pe banda de montaj a uzinelor «Electronica» și-a făcut apariția noul tip de televizor «Dacia III», ale cărui calități constructive și funcționale îl situează printre cele mai izbutite produse ale uzinei bucureștene.

▲ Începute cu mult timp în urmă, antrenamentele sportivilor români care ne vor reprezenta la Olimpiada din Mexic se desfășoară în aceste zile cu o intensitate sporită. În fotografie: o parte a lotului feminin olimpic de gimnastică, în timpul pregătirilor.

▼ Se face recepția unui nou lot de motoare destinate să echipeze autoturismele fabricate la Uzina mecanică Muscel din județul Argeș.

TULCEA

JUDEȚUL CU DELTA

de Eugen IAROVICI — fotografiile autorului

FLOAREA NUMITĂ «PIETRICĂ»

Urcînd panta abruptă ce duce spre ruinele vechii cetăți genoveze Heraclea, de lîngă satul Enisala, întilnești o floare galbenă, cu frunze dantelate. Localnicii o numesc «pietricică». Ea răsare o dată cu primele adieri ale primăverii: în același timp cu ghioceii, toporașii și vioarele. Nu-i trebuie decît un pumn de pămînt în vreo crăpătură de stinca și

o rază de soare ca să-și reinceapă viața după urgia crivățului și a înghețurilor iernii.

Mi s-a părut că tenacitatea și vitalitatea acestei flori seamănă cu cea a populației din aceste locuri: după urgia fiecărei năvăliri sau stăpîniri străine — și acestea au fost numeroase în decursul istoriei — populația băștinașă răsărea din nou din desișul

(Continuare în pag. 6)

Pe canalul Ciotic, după pescuit.

TULCEA

JUDEȚUL CU DELTA

Primul pas al peștelui spre cutia de conserve. ▼

Terasele cu vii urcă din ce în ce mai sus. ▼

pădurilor și al stufărișurilor și își reîncepea cu și mai multă vigoare viața pe vetrele pustiite.

După împotrivirea acerbă contra oștilor unor mari cuceritori din antichitate ca Darius, Filip al II-lea, Alexandru cel Mare și Lisimah, ultimul regat geto-dac din părțile acestea, de sub conducerea lui Ziraxes, își pierde independența în anul 29 e.n. sub loviturile puternice ale romanilor. Timp de 600 de ani a durat stăpînirea romană în aceste ținuturi și un mare număr de localități de azi au purtat nume latine: Tulcea-Aegysus (vizitată și de Ovidiu și în care se știe că se mai vorbea limba latină încă în secolul X), Isaccea-Noviodunum, Măcin-Anubium, Turcoaia-Troesmis, Garvăn-Dinogetia, Mahmudia-Salsovia, Jurilovca-Ariganum și altele.

Pe rînd, pod de trecere a valurilor de popoare migratoare, ducat al Imperiului bizantin, parte integrantă a Țării Românești în timpul domniei lui Mircea cel Bătrîn, acest ținut cade, în 1416, după o rezistență eroică, sub stăpînirea Imperiului otoman. Această stăpînire a durat aproape cinci secole.

Sentimentul demnității, dragostea de libertate, patriotismul locuitorilor din această parte a țării noastre și-au găsit expresia în timpul celui de-al doilea război mondial, în acțiunile antifasciste, în mișcările de partizani din Deltă și încununată cu eliberarea orașului Tulcea înainte chiar de sosirea trupelor sovietice.

CIFRE, CONTRASTE, CURIOSITĂȚI

Județul Tulcea este, ca întindere, cel mai mare din țara noastră: 8 962 kilometri pătrați. În același timp are numărul cel mai mic de locuitori: 237 820. Față de mărimea populației există totuși relativ multe orașe: Tulcea, Babadag, Isaccea, Măcin, Sulina. Aproape jumătate din întinderea județului (434 000 ha) este ocupată de Deltă: brațe de apă, canale, bălți, lacuri și stufăriș. Aici își duc traiul vreo 300 specii de păsări băștinașe și migratoare, unele neîntîlnite în alte ținuturi ale Europei, și mai

bine de 70 de specii valoroase de pești, printre care sturionii. Pentru latitudinea nordică la care se află Delta, pare curioasă existența unor plante și animale specific mediteraniene, cum sînt: liliac sălbatic, salcîmul galben, broasca țestoasă doborîș, vipera cu corn și altele. Tot atît de ciudat apare întîlnirea destul de frecventă cu oameni purtînd căști de mineri. Într-un ținut în care se consideră că «producție» este sinonim cu «pește» există astăzi 6 exploatari miniere în plină dezvoltare.

După cum în multe județe din țară nu există deluri acoperite cu păduri de tei ca cel de lângă Babadag, Cuiuru-Baba, nu există nici multe județe în care ritmul de creștere a producției să fi atins în ultimii ani cifra de 15,7% anual sau să obțină în 1967 o producție globală industrială de 2,7 ori mai mare decît în anul 1960. Aceste rezultate apar firește dacă ținem seamă de politica economică, de investițiile din ultimii ani, precum și de hărnicia și priceperile oamenilor. Acest județ, în care se simte astăzi o lipsă acută de intelectuali care să ocupă posturile create prin valul de înnoiri în toate domeniile, a dat țării un număr relativ mare de oameni de seamă dintre care menționăm pe poetul Pana Cerna, istoricul Oreste Tafrali, geologul Gh. Munteanu Murgoci, dirijorul George Georgescu, rectorul politehnicii din București, Constantin Dinculescu, pictorul Alexandru Ciucureanu, matematicianul Grigore Moisil și mulți alții.

AICI VERBELI SE CONJUGĂ LA VIITOR

Stau de vorbă cu tovarășul Teodor Coman, prim-secretar al Comitetului județean Tulcea al P.C.R., președinte al Consiliului popular județean provizoriu Tulcea.

«Noua organizare administrativ-teritorială creează premisele unor înnoiri substanțiale, rezolvare operativă a problemelor de ordin economic-gospodăresc și cetățenesc, cunoașterea mai aprofundată a specificului și aplicarea soluțiilor celor mai potrivite.

Bazindu-mă pe linia dinamică a dezvoltării industriei și agriculturii noastre, pot spune că în noile condiții vom depăși prevederile planului cincinal și vom crea baze trainice pentru un avînt continuu.

Punct turistic:
Mănăstirea Cilic.

Nu mai puțin importante sînt sarcinile ce ne revin în ceea ce privește dezvoltarea turistică a județului. Ne vom strădui ca pe an ce trece să putem primi cum se cuvine tot mai mulți oaspeți din țară și de peste hotare. Vom crea astfel de condiții, ca vacanțele în județul nostru să rămînă de neuitat.

Pretutindeni, în afară de realizările din ultimii ani, și se vorbește de ceea ce se va face în viitorul apropiat. În afară de investițiile alocate pentru dezvoltarea celor 15 întreprinderi industriale existente, dintre care 7 sînt de importanță republicană, se prevăd investiții pentru noi obiective industriale, cum sînt fabricile de produse lactate de la Tulcea, Babadag și altele.

În agricultură se vor extinde suprafețele cultivate și cele irigate, iar prin folosirea de îngrășăminte și mijloace mecanizate se va mări producția medie realizată la hectar. Posibilitățile existente în sectorul zootehnic vor fi folosite mai rațional, mărindu-se astfel șeptelul și producția de carne și lapte. Suprafețele (peste 12 000 ha) plantate azi cu vii, livezi, pepiniere viticole și pomicole vor fi extinse, iar prin terasări și noi plantări va fi valorificat mai rațional pămîntul, în special pe dealurile atît de caracteristice pentru peisajul nord-dobrogean. Albinăritul, ocupație tradițională pe aceste meleaguri, se va dezvolta mult.

Producția de pește va cunoaște o creștere sensibilă, pe de o parte prin aplicarea măsurilor de amenajări piscicole pentru pescuit dirijat (numai Întreprinderea piscicolă din Jurilovca va amenaja lacuri în suprafață totală de 21 000 ha), iar pe de altă parte prin mărirea substanțială a flotei de nave oceanice de pescuit.

Totuși se simte încă în unele sectoare de activitate o lipsă de hotărîre în înlăturarea tendințelor anacronice. Astfel, la una dintre cele mai importante unități agricole, întreprinderea agricolă de stat «Mihail Kogălniceanu», rezultatele economice nu sînt pe măsura înzestrării cu mijloace moderne, productivitatea muncii fiind încă scăzută și indicii de plan rămînînd nestimulatori.

De asemenea, nu s-a ajuns încă la o coordonare a planurilor între trustul de valorificare a stufului, întreprinderea piscicolă și întreprinderile agricole, ceea ce se scotează cu pierderi pentru toți.

Deficiențe există și în buna gospodărire a întinderilor de ape care ar trebui să dea o producție mult mai mare de pește. Așa, de pildă, președintele Consiliului popular provizoriu din Enisala, Moise Dumitru, își amintește că bălțile din împrejurimi dădeau mai mult pește, însă astăzi, din cauza lipsei de interes pentru întreținerea gîrlor de legătură între jepși, peștii mor sufocați.

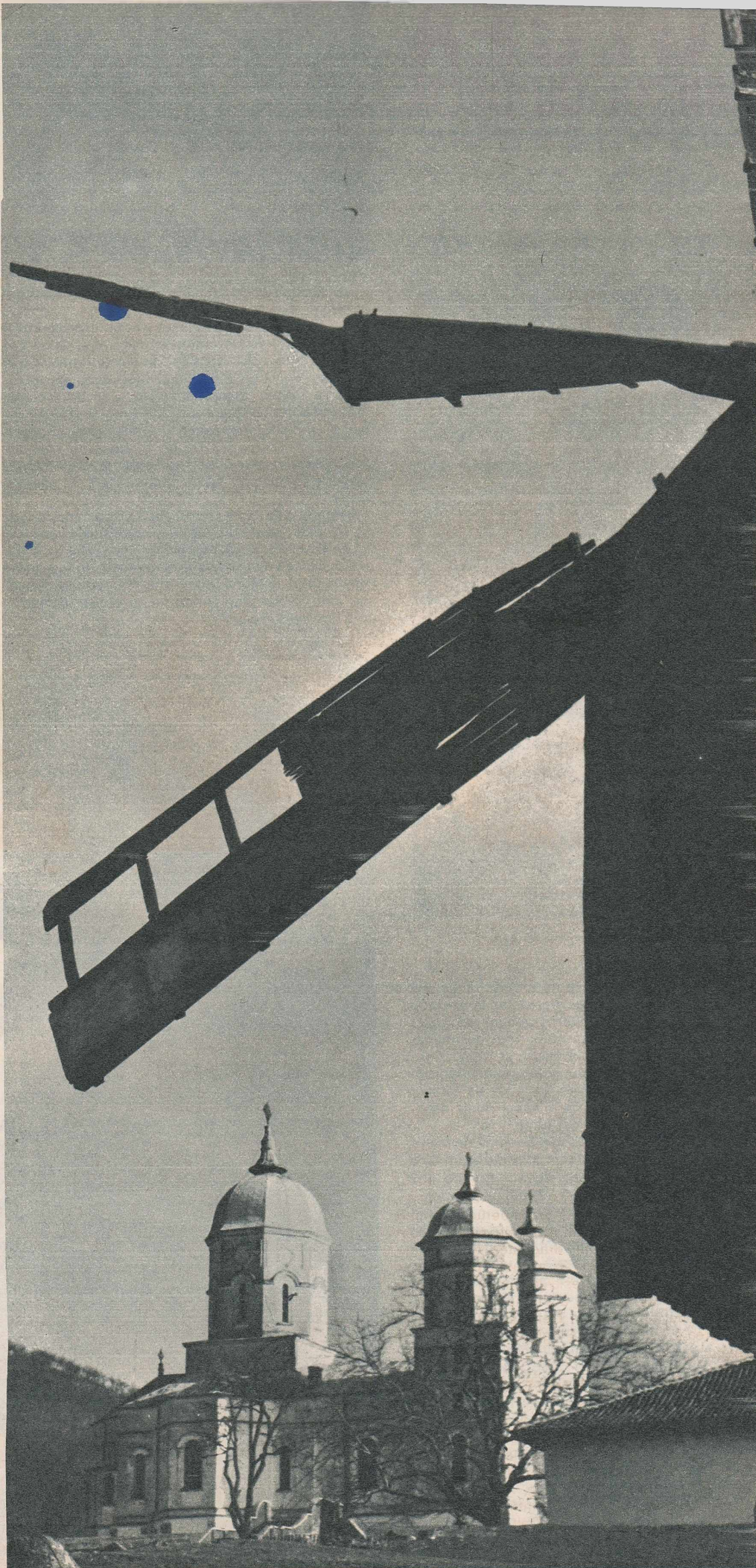
Restaurantele din Tulcea — care sînt, mai ales în timpul sezonului de vară, vizitate de un mare număr de turiști — încă n-au reușit să se ridice la nivelul cerințelor, nici în ceea ce privește varietatea bucatelor (mai ales cele specifice), nici în ceea ce privește deservirea și curățenia.

În județul Tulcea, verbele a construi, a dezvolta, a planta se conjugă la viitor cu mult entuziasm și siguranță, pe bază de studii și planuri foarte concrete și muncă, multă muncă. Recentă vizită a conducătorilor de partid și de stat, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, a avut un larg ecou, declanșînd pretutindeni un mare entuziasm, indicațiile primite cu acest prilej constituind un adevărat program de înflorire a întregului județ.

POARTĂ A DELTEI

Întinderile de stuf, luciul apelor, păienjeniișul de canale, meandrele Dunării, arhitectura așezărilor de pescari, curiozitățile faunei și florei alcătuiesc un peisaj de o frumusețe unică în Europa.

(Continuare în pag. 8)

TULCEA

JUDEȚUL CU DELTA

Întâlnire
în portul
Tulcea.

O plimbare cu lotca care se afundă în liniștea catifelată a lacurilor, bălților și jepșilor în căutarea bogăției de argint strălucitor a zecilor de specii de pești, rămîne totdeauna o amintire de neuitat. Culcat în lotcă poți urmări îndelung pe boltă zborul lin al pelicanilor. Și dacă ai norocul să te apropii pe nesimțite de vreun plaur pe care se găsec egrete, te vei putea lăuda că ai văzut unele dintre cele mai frumoase păsări din lume.

Pe seară, cînd revii în sat cu lotca plină de pește, vei fi invitat în jurul ceanului în care fierbe inimitabila ciorbă-pescărească sau lingă rugul de stuf deasupra căruia se prepară crapul la proțap.

Propaganda turistică în țară și în străinătate stîrnește dorința unui număr tot mai mare de doritori de inedit să vină să vadă minunățiile Deltei. Dacă în anul trecut Delta a fost vizitată de vreo 20 000 de excursioniști din țară și din străinătate, pentru anul 1968 există, pînă în momentul de față, contracte, numai cu organizații turistice din străinătate, pentru un număr de peste 15 000 turiști—in afară de numărul mare al acelor care, ca și în anii trecuți, se hotărăsc în ultima clipă sau vin direct, fără a apela la organizația turistică din țara lor.

Gazdele din Tulcea au construit un hotel turistic modern cu 6 nivele, cu 120 camere, restaurant, bar de zi, braserie, terasă, sală de banchete și alte amenajări. S-au făcut contracte de cazare la localnici în Tulcea, Crișan, Sulina, Sf. Gheorghe și Murighiol. Pentru cei care vor veni cu autoturisme se organizează campinguri la Tulcea și Murighiol. Programele sînt destul de variate, cuprinzînd excursii de una sau mai multe zile, pe vase mai mari, pe hidrobuze și cu bărci pescărești cu care se va

◀ Floarea
numită «pietricică».

putea pătrunde prin canalele înguste pînă în «inima Deltei».

Dar și pe «uscat» vor exista trasee turistice interesante — la vechile mănăstiri Cocoș și Cilic, cu opriri la crama din Niculițel, la restaurantul «Doi iepurași» de lingă Bahadagul împodobit cu trandafiri, la ruinele cetății Heraclea și în alte locuri unde vor putea fi vizitate expoziții, colecții numismatice și ultimele descoperiri arheologice. Totuși exploatarea turistică a Deltei a rămas cu mult în urma vastelor posibilități pe care le oferă. Este nevoie de mai mult spirit gospodăresc și de inițiativă.

Avionul, cînd își ia zborul din Tulcea, descrie un arc de cerc, care își continuă traiectoria peste întinderile sclipitoare ale Deltei. Și, de acolo, de sus, orașul Tulcea de azi începe să semene cu macheta dezvoltării sale în perspectivă, blocurile cartierelor noi, albe, zvelte asemuindu-se cu pietre de hotar spre înnoirea socialistă.

▶ Pescuitul
sturionilor
la carmace.

CURIOZITATEA SĂPTĂMÎNII

Fotografie de familie luată în grădina zoologică din Copenhaga. După cum vedem, mămica, îmbrăcată în urson alb, își împarte dragostea în egală măsură între cei doi pui pe care îi va alăpta pînă la vîrsta de un an și jumătate.

Blaj, 15 mai 1848

«ADUNAREA UNUI»

de conf. univ. Dumitru ALMAS

«O imensă mulțime de popor se întindea... înaintea ochilor noștri ca o tabără mare, avînd forma unei stele.. Trebuie să mărturisim că aranjarea acestui castru avea ceva impresionant» — nota un participant la adunarea de la Blaj.

S-a stîrnit atunci, în mai 1848, un mare frămînt în toată Transilvania, cum se stîrnisese «furtuna mîntuirii» pe întregul pămînt românesc. Se dezlănțuia vîlvătaia revoluției care, după cum observa Nicolae Bălcescu, «n-a fost un fenomen neregulat, efemer, fără trecut și viitor, fără altă cauză decît voința întîmplătoare a unei minorități sau mișcarea generală europeană. Revoluția generală fu ocazia, iar nu cauza revoluției române. Cauza ei se pierde în zilele veacurilor. Uneltitorii ei sînt optsprezece veacuri de trude, suferinți și lucrare a poporului român asupra lui însuși». Tirania nobiliară exercitată asupra poporului român din Transilvania veacuri în șir, menținerea iobăgiei, nerecunoașterea națiunii române, nesfîrșitul cortegiu de umilințe, întregul proces de deznaționalizare forțată, toate îi convinseseră pe conducătorii luptei de eliberare că Avram Iancu avea perfectă dreptate: «Nu cu argumente filozofice vom putea convinge pe acești tirani, ci cu lancea, ca Horia». Aceasta era poziția netă a democratului revoluționar român, unul dintre fruntașii tinerei intelectualități, luptătoare pentru eliberarea socială și națională a românilor din Transilvania.

Încurajați de revoluția generală și, mai ales, de succesele revoluției maghiare, românii transilvăneni s-au ridicat la luptă. Tirania trebuia doborâtă, sub orice formă se manifesta! În satele

transilvane răsuna lozincă lansată de fruntașii revoluției: «Desființarea robotelor fără despăgubire, sau moarte». În proclamația lui, episcopul Lemeni scria, cu stăruință și îndrjire: «Încă o dată, fraților! Fără naționalitate pentru noi, și republica e numai despotism afurisit. Ștergerea iobăgiei nației române, congres național, în care să ne înțelegem mai înainte despre dobîndirea acestora».

Românii se ridicau împotriva acelei «Unio» — uniunea cu Ungaria — adoptată fără ca ei să fie consultați, fără să fie întrebați dacă vor, dacă le convine, fără să se întrebe dacă hotărîrea *de nobis sine nobis* (despre noi, fără noi) nu vine cumva în contradicție cu principiile revoluției însăși, ale revoluției libertății sociale și naționale.

**«DE NE-OR FRIGE, DE NE-OR FIERBE,
NOI TOT OM MERE LA BLAJ»**

N-a fost nevoie de o propagandă prea intensă pentru adunarea de la Blaj din 15 mai 1848. Românii au fișnit ca o furtună, sfidînd toate samavolnicile contelui Teleki, care decretase adunarea «ilegală». S-a pornit atîta freamăt popular, se adunau oamenii de pretutindeni spre Blaj, încît nobilimea se temea de o nouă «horiadă». Nu se speriau românii nici de starea de asediu din orașe, nici de «furcile» sau spînzurătorile amplasate la răscruci, nu se împiedicau nici de inter-

dicțiile de a trece peste Mureș. «De ne-or frige de ne-or fierbe, noi tot om mere la Blaj».

Curgea năvalnic spre «Roma mică» din inima Transilvaniei un torent popular. Veneau din munți și din cîmpie românii, să audă «cuvîntu izbăvirii» din «afurisita iobăgie». Au venit aici și majoritatea revoluționarilor moldoveni, prigonii de Mihail Sturza. Muntenii și-au trimis și ei delegații lor, în frunte cu Laurian. Bălcescu a vrut să vină, dar organele administrative nu i-au îngăduit ieșirea din țară.

Așadar, la Blaj — cum observa Alecu Russo — sub steagurile naționale, se ținea «adunarea unui popor întreg», demonstrînd în fața lumii, în acea «primăvară a popoarelor», că și românii

Casa
părintească
a lui
Avram Iancu.

OPOR ÎNTREG »

to națiune de sine stătătoare, cu aceleași drepturi la viață proprie, asemeni tuturor națiunilor. Adunarea națională românească de la Blaj a impresionat contemporaneitatea prin amploare, disciplină, entuziasm, prin problemele vitale dezbătute și hotărârile luate, prin spiritul ei revoluționar, prin legăturile cu românii solidari din Moldova și Țara Românească, prin voința uriașă a uror românilor de a se uni și de a trăi liberi, în glasul propriu prezent în marile ansambluri revoluționare al anului '48.

«MĂREȚ ERA SPECTACOLUL...»

Privind Cîmpia Libertății, istoricul maghiar Jacob Elek nu-și putea stăpîni admirația: «Măreț era spectacolul ce se desfășura în fața noastră». Într-un volum despre istoria acelor ani, scris în Franța și tipărit la Cassel în 1852, se nota: «Pentru a putea cuprinde cu privire adunarea, m-am așezat pe o înălțime. O imensă mulțime de popor se întindea... înaintea ochilor noștri, o tabără mare, avînd forma unei stele... Trebuie să mărturisim că aranjarea acestui castru era ceva impresionant».

Discursurile, doleanțele, strigările populare se vârteau îndeosebi în jurul a două probleme fundamentale: problema națională și iobăgia.

După cum nota Gheorghe Sion, moldoveanul venit la Cîmpia Libertății: «Istoria românilor, cu fazele trecutului și ale prezentului, drepturile naționale, iubirea patriei, mîndria numelui român erau temele principale asupra cărora rătorii perorau». Aceste gânduri și idei și-au găsit concretizarea în punctul 1 din petiția citită și aprobată de August Treboniu Laurian: «Națiunea română, răzimată pe principiul libertății, egalității și frăției, pretinde independența sa națională, în respectul politic, ca să figureze în numele său ca națiune română...»

«Cereți virtos să se șteargă iobăgia — îndemna un orator — pentru că, lucrînd pe nimica de vreo câteva sute de ani în brazdele domnilor, ați plătit și de o sută de ori pămîntul care vă dădea hrana și ieșii de pe o zi pe alta, cu atît mai mult că l-ați plătit degeaba, pentru că acela a fost al vostru și pentru el s-a vărsat singele strămoșilor voștri». De aici a rezultat punctul 3 al petiției sus-amintite: «Națiunea română, ajungînd la conștiința drepturilor individuale omenești, cere, fără întîrziere, esființarea iobăgiei fără nici o despăgubire din partea țaranilor iobagi».

UN JURĂMÎNT CARE ÎNTRUCHIPA IDEALURILE REVOLUȚIEI

În acele zile de 15-17 mai, Blajul a fost «izvorul evoluției». Pe Cîmpia Libertății «masa imensă de oameni» părea o mare liniștită, pe a cărei suprafață nu se zărea nici cel mai mic val — scria același istoric Jakob. Poporul tăcea, închidea în sine cele auzite: În tăcerea lor eroic-impetrită, românii au ascultat, au chibzuit și au tălmăcit în faptă deciziile fruntașilor. Mi se pare că se aude și azi, în color, în inima Transilvaniei, ecoul jurămintului citit de Simion Bărnuțiu...

Un jurămint care întruchipa, succint, idealurile evoluției și-l strigau spre ceruri 40 000 de glasuri adunate pe malurile Tirnavei să grăiască răspicat, liniștit și demn, în numele întregii națiuni române din principatul Transilvaniei, și poate chiar al tuturor românilor: «...Ca român voi susține totdeauna națiunea noastră română pe calea dreptății și egaliții și-o voi apăra cu toate puterile împotriva oricărui atac și asupriri. Nu voi lucra niciodată

în contra drepturilor și a intereselor națiunii române, ci voi ține și voi apăra legea și limba noastră română, precum și libertatea, egalitatea și frățietatea. Pe aceste principii voi respecta toate națiunile ardelenene, poftind egală respectare de la dîsele. Nu voi încerca să asupresc pe nimeni, dar nici nu voi suferi să ne asuprească nimeni. Voi conlucra după putință la desființarea iobăgiei, la emanciparea industriei și a comerțului, la păzirea dreptății, la înaintarea binelui umanității, al națiunii române și al patriei noastre...»

În entuziasmul obștesc s-au răspîndit atunci la Blaj foi volante cu «Hora Ardealului», semnată «Un român». Întîia oară se auzea: «Hai să dăm

«Nu voi încerca să asupresc pe nimeni dar nici nu voi suferi să ne asuprească nimeni». (Din jurămintul citit de Simion Bărnuțiu pe Cîmpia Libertății.)

mină cu mină/Cei cu inima română/Să-nvîrtim hora frăției/Pe pămîntul României...»

Întîia oară se vor fi citit stihurile patriotice ale lui Alecsandri:

«Haideți frați de-aceiași singe!/Hai cu toți într-o unire/Libertatea României să cătăm să dobîndim!/Hai români! Sub ochii lumii pentru-a patriei iubire/Pentru-a nației mîrire/Viața noastră să jertfim!»

Poate tot acolo pe Cîmpia Libertății de la Blaj, inflăcărat de marele izbur popular, Andrei Mureșanu va fi scandat «Răsunetul» lui:

«Deșteaptă-te române, din somnul cel de moarte/La care te-adînciră barbarii de tirani...», și-i va fi tras, ca-ntr-o strălucire de spadă, finalul ca un jurămint eroic:

«Murim mai bine-n luptă, cu glorie deplină,/Decît să fim sclavi iarăși, în vechiul nost'pămînt!»

«Pătruși la suflet» de aceeași ardoare revoluționară și patriotică, încurajați de forța populară de la Blaj, fruntașii moldoveni s-au adunat, la 24 mai, la Brașov, și au semnat «*Prințiipiile noastre pentru reformarea patriei*», în care se cerea unirea «într-un singur stat neatîrnat românesc», precum și «improprietărea locuitorilor săteni fără nici un fel de răscumpărare», «nîmicirea tuturor privilegiilor».

De aceea putem spune, fără putință de tăgadă,

că la Blaj, pe Cîmpia Libertății, la 15 mai 1848, a bătut inima întregului popor român. Și inima aceasta s-a cutremurat de emoție revoluționară la strigătul lui Avram Iancu: «Uitați-vă pe cîmp, românilor, sîntem mulți ca cucuruzul brazilor, sîntem mulți și tari». După amare veacuri de împilare și restriște se auzea, în sfîrșit, marele, optimistul îndemn: «Sînteți milioane — înaintea voastră strălucește un viitor nemărginit...»

AZI, PE DRUMURILE PE UNDE AU COBORÎT CARELE MOȚILOR

Au trecut, de atunci, o sută douăzeci de ani. Idealurile lui '48 s-au înfăptuit pe treapta cea nouă a istoriei: treapta socialistă. Azi, la un veac

Avram Iancu.

și două decade, libertatea socială este o realitate mai deplină decît în visurile pașoptiștilor.

Azi, pe lîngă drumurile pe unde au coborît carele moșilor în mai 1848, se ridică hidro și termocentrale, se întind ogoarele îngrijite de cooperatori harnici, strănepoți ai celor adunați la Blaj în mai 1848. În munții unde s-au apărut Avram Iancu și lăncierii lui trudesc azi mineri înzestrați cu tehnica cea mai modernă; ei conduc vagonetele funicularelor încărcate cu bogăție, azi a întregului popor.

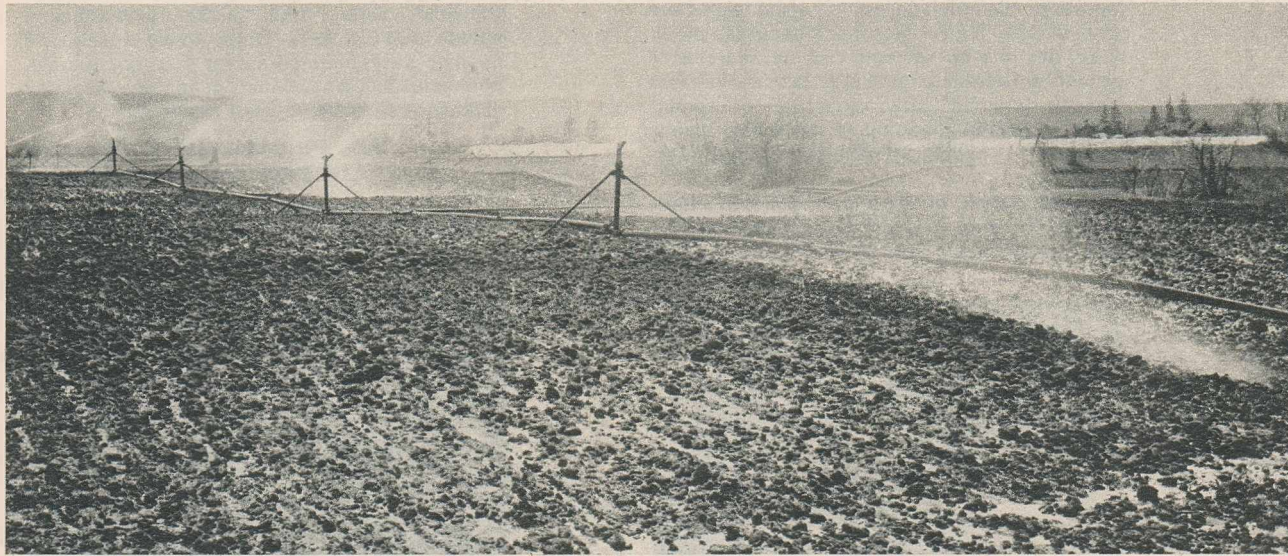
Pe locurile pe unde oamenii grofului Teleki înălțau spînzurători, azi se adună românii și maghiarii, în bună și strînsă prietenie, înfrățiți în muncă și în idealuri. Într-o societate în care nu mai există exploatare este firesc să domnească libertatea, egalitatea și frățietatea adevărate. Cu toții, strînși sub aceeași conducere comunistă, sub aceeași povață înțeleaptă a partidului, muncesc umăr la umăr la ridicarea edificiului României socialiste, la făurirea unei vieți fericite și îmbelșugate.

Cînd ne gîndim la Cîmpia Libertății, la ziua de 15 mai 1848, avem senzația reconfortantă că bem răcoare și ambrozie, că sorbim elan și lumină dintr-un izvor adînc, izvorul istoriei noastre, izvorul prezentului și al viitorului larg deschis întregului nostru popor.

APĂ PENTRU OGOARELE ȚĂRII

În întreaga țară se desfășoară cu intensitate o vastă campanie de combatere a efectelor lipsei de umiditate din sol. Dînd viață Hotărîrii Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. și a Consiliului de Miniștri cu privire la prevenirea și combaterea efectelor secetei, mii și mii de oameni ai muncii se străduiesc, în aceste zile, să asigure recoltele acestui an, punînd în acțiune cele mai variate mijloace de irigare, descoperind noi posibilități pentru procurarea și transportul apei în lanuri, vii și livezi.

Correspondența sosită la redacție consemnează numeroase asemenea acțiuni. Redăm în pagina de față o parte dintre ele.

Zi și noapte, asemenea instalații stropesc grădinile cu legume din jurul orașului Tg. Mures.

În DOBROGEA, unde toate forțele sînt mobilizate pentru intensificarea acțiunii de combatere a secetei, se utilizează, în afară de aspersoare, un mare număr de mijloace simple de udare. Întreprinderile din județul Constanța au trimis la cîmp conducte, furtunuri, cisterne care ajută la transportul apei pe ogoare. La C.A.P.-Limanu, de exemplu, apa este adusă la cîmp cu butoaiele. În alte comune, cisternele care colectează laptele nu mai vin goale de la baze, ci transportă apă, pe care o folosesc unitățile agricole. În același timp continuă zi și noapte udatul culturilor aflate în incintele sistemelor de irigații.

În această săptămînă, tineretul din județul ILFOV a efectuat peste 100 000 de ore de muncă patriotică, dînd un substanțial ajutor la combaterea efectelor secetei. În comunele Mihăilești, Epurești, Clinceni, Snagov, Frumușeni și altele, au putut fi înfîlîniți zilnic mii de tineri udînd grădinile de legume, viile și livezile. În comuna Clinceni, ei au luat în îngrijire 2 ha de grădină cu roșii, suprafață pe care o udă în fiecare zi, prin rotație, cei 300 de tineri din comună. Elevii școlii generale din Epurești au udat, într-o singură zi, 7 ha de vie pe terasele cooperative agricole și 2 ha de livadă tînără. La C.A.P.-Albești suprafața planificată pentru irigat este de 380 ha. Consiliul de conducere a socotit că planul de irigat poate fi mărit cu încă 80 de hectare, cuprinzînd în sistemul de irigat suprafețe mai mari de porumb și orez. Pentru realizarea sarcinilor, trei motopompe de cîte 12 țoli, trei motoare T.N. de cîte 50 HP, precum și cinci expersoare, fiecare cu cîte 4 aripi de ploaie, lucrează cu întreaga lor capacitate, folosind-se timpul la maximum. Fiecare membru din consiliu controlează periodic, după un grafic bine stabilit, felul în care lucrează echipele de irigare, în timpul nopții, așa fel ca fiecare agregat să nu fie oprit decît pentru revizie sau cînd se face mutarea coloanei. Cooperatorii din Albești au ajuns la concluzia

că ar mai putea iriga încă 15-20 de hectare de teren situat pe terasă, folosind pentru acumularea apei un rezervor pentru alimentarea cu apă al cooperativei. Acest lucru însă nu este posibil, deocamdată, din cauza neterminării unor lucrări (fixarea unui tablou electric), cu toate că s-au întreprins intervențiile cuvenite.

Comunele din șesul județului PLOIEȘTI au fost dotate cu peste 120 de motopompe, aspersoare și truse de foraj, care au fost puse de îndată în funcțiune. Schelele petroliere au transferat în bazinele pomicele al Buzăului zeci de instalații și autocisterne, care sînt utilizate la udatul grădinilor.

Impresionant este efortul țăranilor din Albota, județul ARGES, ale căror ogoare nu sînt traversate de nici o apă curgătoare. Aici lipsa de apă este mai acută ca în orice parte a județului. Au fost săpate un mare număr de gropi adînci din care se scoate apă. Alte asemenea surse continuă a fi create.

În județul OLT, unde a fost creat sistemul de irigații de la Dăneasa, puternica stație de pompare aflată la Stoienești trimite continuu apă, udînd peste 17 000 ha de teren arabil. În cadrul sistemului au fost luate măsuri pentru sporirea debitului de apă pe canalul magistral. Sînt în funcțiune un mare număr de pompe electrice și au fost montate suplimentar 20 de agregate C.M.A. Alte pompe de mare capacitate sînt în curs de instalare, în urma cărui fapt suprafața irigabilă va putea fi mult extinsă.

Întinse suprafețe din județul ARAD sînt protejate împotriva secetei, datorită măsurilor tehnice și organizatorice luate de unitățile agricole. În zonele Neudorf, Semlac, Fintinele, suprafața irigată a spo-

rit cu 5 500 ha. Agregatele pentru irigații funcționează zi și noapte. Într-un mare număr de comune se forează într-un ritm intens noi fîntini care, asigură necesarul pentru udatul grădinilor de legume și zarzavaturi.

O inițiativă valoroasă se extinde acum în județul BIHOR, unde în mod obișnuit ploile sînt rare. Aici sînt pe cale de a fi încheiate lucrările unor mari bazine cu apă de rezervă, necesară irigațiilor. Un asemenea bazin de acumulare, cu un debit de 35 000 mc, este gata la Buduslău. La C.A.P.-Valea lui Mihai a început construirea unui baraj pentru reținerea apelor reziduale evacuate de la fabrica de conserve «Arovit» din localitate. Un sistem de baraje pentru reținerea apelor au terminat și cooperatorii din Cubulcut și Albiș.

O susținută campanie împotriva secetei se desfășoară și pe ogoarele județului IAȘI. La Ruginoasa au fost amenajate pentru irigații încă 15 ha și s-a creat, de asemenea, un bazin de acumulare a apei. La Vlădeni, acțiunea de irigare se împletește cu aceea a prășitului, care are ca obiect evitarea evaporării apei din sol sau consumarea ei de către buruieni.

Cele nouăsprezece expersoare ale C.A.P.-Roseți, județul IALOMIȚA, lucrează zi și noapte împrăștiînd sute de mii de metri cubi de apă în lanuri și în grădina de legume. Pentru ca toate agregatele să fie folosite din plin, au fost organizate echipe permanente, cu schimburi, în așa fel încît fiecare expersor să ude zilnic minimum 3 ha. Așa s-a ajuns ca la ora cînd apar aceste rînduri întreaga suprafață de 854 ha să fie irigată. O atenție deosebită este acordată grădinii și suprafețelor însămințate cu lucernă, sfeclă de zahăr, grîu, fasole și soia.

SCRISOARE DIN ȚIRGOVIȘTE

Sînt la Țirgoviște. Romantic orașel. Să trebuie să vă comunic ceva de aici. Nu știu însă cu ce să încep și la ce să mă opresc. La ruinele Curtii domnești? Da, pentru că sînt magnifice; pentru că nu avem aici de-a face cu niște ruine în sensul explicat în dicționare, ci cu o punte vie și falnică între trecut și prezent. Mai important însă pentru informarea cititorilor noștri, acum, în aceste zile, mi se pare o vizită la Uzina de utilaj petrolier (despre care se poate spune că reprezintă începutul drumului, din partea de către noi, a punții), pentru a vă face cunoștință cu F.A. 12,5 t și tinerii ei constructori. Neîndoielnic, toate activitățile deosebite, de la prima piesă pînă la probele de omologare ale unui produs, își au, fiecare în parte, marea lor importanță. Mi se pare însă că în materie de măiestrie a constructorului de utilaje «suma sumelor» o reprezintă montajul. Iată de ce am încercat s-o cunosc pe F.A. 12,5 t prin intermediul tinerilor ei montori.

Constructorii lui F.A. 12,5 t sînt mulți și cu toții tineri. M-am întreținut numai cu cinci: inginerul Vladimîr Georgescu și montatorii Ioil Giurgiu, Lucian Iagăr, Radu Rotaru și Ion Sulta. Ei s-au ocupat de F.A. 12,5 t de la «a la z». Pe scurt, F.A. 12,5 tone este o nouă instalație pentru forarea puțurilor de apă, proiectată pentru 150 m adîncime și care a atins în probele de omologare 250 m. E cu mult superioară instalațiilor similare existente, din punctul de vedere al vitezei de forare, al forajelor multiple pe care le poate executa (diferite metode, în funcție de calitatea solului), al facilității în manevrare și transport (remorcă proprie ușor de întreținut) etc. În fine, instalația e făcută în întregime cu utilaj românesc, în marea lui majoritate construit în uzină. De curînd, F.A. 12,5 t a plecat la două țirguri internaționale. Tinerii ei constructori doresc din inimă, o dată cu noi, să se întoarcă de acolo cu o confirmare pe plan internațional — așa cum s-a întîmplat cu multe din produsele constructorilor petrolieri țirgovîșteni. Instalația aceasta își are semnificațiile ei peste care nu se poate trece atît de ușor. Așa cum am spus, e construită numai de tineri, iar tineretea e specifică vieții orașului dimbovițean. Datorită calităților ei constructive va fi de un real și multiplu folos, în țară și străinătate, găsind apa în terenuri unde, pînă nu de mult, cel puțin teoretic, însăși căutarea ei nu era posibilă. Această nouă realizare tehnică românească este cu atît mai remarcabilă acum, cînd țara întreagă se mobilizează și luptă, pe toate căile, împotriva secetei.

E seară. Ruinele cetății, care cuprind între ziduri de piatră caldă atît de mult și atîta de frumos din istoria acestor pămînturi, se profilează maiestuos, învăluite eminescian în mantia înserării. Iar eu, nu știu de ce, îl văd aievea pe Mircea cel Bătrîn și îl aud pe Vraca recitînd:

«.....
Despre partea închinării însă, doamne, să ne ierți».

Bazil DUNĂREANU

DACĂ PROGRESUL CONTINUĂ ÎN ACELAȘI RITM, ATUNCI...

DR. S.I. DE VRIES, vicepreședintele Societății internaționale de hematologie, ne vorbește despre ultimele rezultate în lupta împotriva unui flagel a cărui natură rămîne o enigmă: leucemia.

Ce e nou în hematologie? Întrebarea echivalează, într-o anumită măsură, cu o alta: ce e nou în tratamentul leucemiei, cea mai răspîndită boală a singelui? În adevăr, curba îi este ascendență, deși nu este exclus ca aceasta să fie rezultatul unor metode de diagnostic îmbunătățite.

Una dintre principalele dificultăți de care se lovește medicul în combaterea leucemiei derivă din însăși natura acestei boli: o maladie malignă, de sistem, care afectează mai multe organe și, concomitent, tot sângele bolnavului. În această situație, intervenția chirurgicală, salutară în multe alte cazuri de cancer, rămîne fără obiect: singele nu se poate... opera.

În ultimii ani s-au înregistrat totuși rezultate importante și pe acest «front». Pînă nu de mult, în cazurile acute, sfîrșitul fatal se producea în câteva săptămîni, maximum în două luni. În prezent se reliefează o cotitură: a apărut un antibiotic extrem de puternic — rudydomicina — care încă nu a fost comercializat pe piață. Este însă un medicament foarte toxic, care va trebui administrat cu multă prudență.

Din nefericire, nici acest antibiotic nu vindecă boala, ci contribuie doar la prelungirea vieții celui suferind, cu doi-trei ani. În acest «termen de grație» bolnavul se simte bine, trăiește aproape ca un om normal.

Să rezum: în anii din urmă s-au descoperit metode care au permis să se prelungească viața leucemicului de circa zece ori. Dacă progresul continuă în același ritm, atunci... S-au înregistrat de altfel cazuri, este drept extrem de rare (eu însumi cunosc câteva), în care unii copii, beneficiind de un tratament adecvat, trăiesc de opt ani de la declanșarea bolii, fără a da semne de agravare. Dar acestea, repet, sînt excepții.

Să ne ferim de un optimism exagerat, deoarece avem de înfruntat una dintre cele mai insidioase boli, la care însănoșirii aparente îi urmează, de regulă, o agravare bruscă...

Hematologii își continuă investigațiile, concentrîndu-și în primul rînd eforturile asupra descifrării cauzei acestui flagel, a cărui natură rămîne în mare măsură o enigmă.

Interviu realizat de
L. NIȚESCU

CEL MAI MIC ȘI CEL MAI MARE

Cercetătorii de la Institutul de fizică al Academiei Republicii Socialiste România au conceput și experimentat un laser miniaturizat cu semiconductor din arseniură de galiu, care emite impulsuri luminoase în domeniul infraroșu, cu o durată de o microsecundă. Dimensiunile noului laser sînt într-adevăr miniaturale: $0,1 \times 0,3 \times 0,4$ mm.

Perspective interesante de folosire pentru noul laser se deschid în telecomunicații și televiziune.

telegrame

VOCEA DIRIGEAZĂ CALCULATORUL. La Centrul de calcul din Moscova al Academiei de Științe a U.R.S.S. a fost experimentat un dispozitiv care permite dirijarea nemijlocită a unui calculator electronic cu ajutorul vocii omenești.

TRADUCEREA DIN JAPONEZĂ? NIMIC MAI SIMPLU! În Japonia s-a realizat o mașină electronică capabilă să traducă în limba japoneză un text scris în limba engleză și invers. Mașina poate citi cu glas tare fie după un text scris în japoneză, fie în engleză.

IMPLANT RADIO-ACTIV ÎMPOTRIVA

CANCERULUI PULMONAR. Folosindu-se izotopul radioactiv iod 125 într-un implant plasat în pieptul bolnavului, s-or putea dubla procentul de vindecare a bolnavilor de cancer pulmonar — a declarat dr. Ulrich Henschke de la «Memorial Cancer Center» din New York.

MOTOR MINIATURAL. Uzinele «Siemens und Halske» din R.F.G. au realizat un nou tip de motor miniatural cu o putere la ax de circa 1,5 wați, fără contacte rotative supuse uzurii. Reglarea vitezei se realizează automat.

CEAS DE MÎNĂ ELECTRONIC. Specia-

Dar eforturile în domeniul laserelor nu se concentrează, firește, doar în direcția miniaturizării. Colectivul de la laboratorul de metode optice în fizica nucleară al Institutului de fizică atomică din București a pus recent la punct cel mai mare laser cu bioxid de carbon din țară. Puterea noului laser este de circa 100 W, existînd posibilitatea ca ea să fie dublată.

Utilizări: tăierea fină a lamelor de oțel pînă la 0,5 mm, perforarea în câteva secunde, cu o înaltă precizie, a unor materiale refractare, tăierea și sudarea cuarțului, topirea unor materiale ca oxidul de magneziu și oxidul de aluminiu, ale căror puncte de topire se situează la circa 3 000°C.

Specialiștii institutului au conceput și realizat pînă în prezent peste zece variante de lasere.

CEAȚA ESTE BANI

Ceață pe aeroport... Avionul nu poate decola. Pasagerii așteaptă nervoși, iar piloții — cu calm. Sînt obișnuți cu asemenea dezagregamente. Nimic de făcut. Și totuși...

S-a încercat să se facă să dispară ceața prin încălzire la sol, dar fără rezultate prea încurajatoare. Anul trecut compania «United Air Lines» a folosit tehnica «însămînțării» cu zăpadă carbonică pe 18 din cele 113 aeroporturi pe care le deserveste în S.U.A.

Principiul este același care se utilizează la producerea ploii artificiale. Un avion zboară deasupra aeroportului imobilizat, răspîndind anhidridă carbonică solidificată. Sub influența ei, picăturile de apă care formează ceața se transformă în zăpadă fină ce cade pe sol.

Această tehnică a fost utilizată din noiembrie pînă în martie, vizînd 475 zboruri regulate periclitare de ceață pe aeroport și interesînd 9 500 călători. Costul total al operației a fost de 8 000 dolari, sumă cu mult mai mică decît cea pe care ar fi trebuit s-o suporte compania în cazul suspendării zborurilor respective.

Anhidrida carbonică s-a dovedit eficientă în special pentru risipirea ceții la temperaturi între -6° și -2° C. În prezent aceste prime tentative fructuoase sînt pe cale să se extindă. «Timpul este bani»... și ceața așijderea.

SCÎNDURI DIN... PORUMB

O echipă de cercetători de la Universitatea de stat din Iowa (S.U.A.), sub conducerea profesorului Turgot Demirel, au pus la punct un nou material de construcție, înlocuitor al lemnului, pe bază de... coceni de porumb.

Statele Unite produc, după cum se știe, uriașe cantități de porumb, și problema «deșeurilor» acestei adevărate industrii prezintă un mare interes economic. Una dintre utilizările cele mai noi care se dau cocenilor se bazează pe tehnica elaborată de profesorul Demirel: ei se transformă în pastă și li se adaugă un alt deșeu industrial provenind din fabricarea hirtiei. Totul se supune unui tratament chimic și termic, drept rezultat obținîndu-se un material sintetic care poate fi prelucrat ca lemnul. Alte avantaje importante: noul material nu este inflamabil și rezistă bine la intemperii.

liști elvețieni lucrează la punerea la punct a unui ceas de mînă fără piese mobile. Acest ceas nu va avea nici arătătoare, nici balans și va funcționa electronic. Sticla ceasului va servi drept ecran. Pe care va apărea ora exactă.

IRADIEREA ROCILOR MUNTOASE. Un nou tip de microreactor atomic sovietic va fi folosit pentru iradierea cu neutroni a probelor de roci muntoase. După radioactivitatea provocată în probe se va putea determina conținutul în minereuri, chiar și prezența unei cantități minime de aur, cupru, cobalt și de alte metale.

MATEMATICIENII ȘI MUZICA. O lucra-

re puțin obișnuită: analiza, cu ajutorul mașinilor electronice de calcul, a textelor muzicale, din punctul de vedere al caracteristicilor lor de armonie. Lucrarea a fost realizată de cercetătorii Institutului de calcul din Cluj al Academiei. «Beneficiar»: Conservatorul «Gh. Dima».

La același institut, folosindu-se metode matematice de programare în timp, s-a elaborat un «plan optim» de producție pentru instalația de sinteză medie de la fabrica de medicamente «Terapia» din localitate. Soluția adoptată asigură o creștere a producției anuale de circa 900 000 lei.

despre ADAS...

(II)

cu Emil BOLDUȘ — șeful oficiului de studii, documentare și popularizare din Direcția generală ADAS.

Red.: În prima parte a convorbirii ne-am referit la unele probleme generale privind asigurările de stat. Vă rugăm să ne relațiți câteva din preocupările ADAS în vederea introducerii unor forme de asigurări de bunuri și de persoane, care să satisfacă cît mai deplin dorințele celor ce vor să ia o măsură de prevedere, încheind asigurări la ADAS.

E.B.: Ca rezultat al preocupării noastre pentru diversificarea formelor de asigurări, începînd din ultimul trimestru al anului trecut, cetățenii pot solicita încheierea a 10 noi forme de asigurări de persoane, iar din luna ianuarie a acestui an cetățenii au la dispoziție încă 7 noi forme de asigurări de bunuri.

Red.: Vreți să indicați câteva dintre acestea?

E.B.: Cu plăcere. Vom menționa, mai întîi, asigurarea de accidente «Turist», utilă mai ales celor care pleacă — pe o anumită perioadă — de acasă. Apoi: asigurarea familială mixtă de viață și asigurarea familială de accidente care, încheindu-se în condiții avantajoase pentru două sau mai multe persoane, permit luarea unei măsuri de prevedere pentru întreaga familie. Asigurarea complexă a gospodăriilor cetățenilor a devenit mult mai cuprinzătoare și mai utilă; ea cuprinde — în afară de asigurarea bunurilor din gospodărie și a persoanei contractante și a soției sale, pentru numeroase cazuri de accidente — și obligațiile ce ar rezulta pentru asigurat și membrii familiei sale față de proprietar sau alte persoane, ca urmare a unor accidente întîmplate la domiciliul asiguratului.

Red.: Vă rugăm să vă opriți și asupra unor aspecte privind perspectivele asigurărilor de stat.

E.B.: În condițiile dezvoltării continue a economiei, avîndu-se în vedere și creșterea nivelului de trai al populației, există certitudinea că spiritul de prevedere al cetățenilor se va materializa, așa cum s-a întîmplat — de altfel — și pînă acum, într-un număr mereu crescînd de asigurări. În mod firesc, la exigențele sporite ale cetățenilor, Administrația Asigurărilor de Stat va răspunde în mod corespunzător. Se va continua diversificarea formelor de asigurare, se va lărgi aria riscurilor asigurate, vor fi depuse — în continuare — strădanii pentru informarea competentă și operativă a cetățenilor și pentru servirea lor în cele mai bune condiții.

Cetățenii pot fi siguri că Administrația Asigurărilor de Stat nu va precupeți nici un efort în vederea satisfacerii, în cele mai bune condiții, a celor care vor să-și manifeste spiritul de prevedere, încheind asigurări la ADAS.

În dorința de a informa cititorii revistei asupra caracteristicilor unor forme de asigurare, avantajelor acestora etc., vom continua să publicăm, la această rubrică, diferite amănunte privind asigurările ce pot fi încheiate, în prezent, la ADAS.

Acad.
Grigore MOISIL

NU ESTE PREA DEVREME

...să vorbim de pe acum despre simpozionul de automatică din toamnă, de la București. «Cărămizile» calculatoarelor electronice — circuitele cu contacte și relee — ridică probleme de mare însemnătate teoretică și practică, a căror dezbateră se impune pentru buna pregătire a întâlnirii din octombrie. Se prevede o largă participare internațională.

Răsfoind agenda manifestărilor științifice ale acestui an, atrage atenția un anunț lapidar: Simpozion de automatică, octombrie 1968. Automatizarea este, pe plan mondial, o problemă la ordinea zilei ale cărei nenumărate ramificații au pătruns de mult în viața de toate zilele. Și totuși... Nu este prea devreme să anunțăm cititorilor noștri — fie chiar și numai în linii mari — acest eveniment științific?

Pentru a răspunde acestei întrebări, ne-am conformat indicației cuprinse în însuși programul simpozionului: cei doritori de informații suplimentare se pot adresa acad. Gr. C. Moisil. Iată, în cele ce urmează, răspunsul său:

Cred că totdeauna ar fi bine ca presa să anunțe din timp asemenea evenimente științifice, desigur, cu o singură condiție: anunțul să fie nu numai pur și simplu informativ, dar și eficient.

Iată de ce socot că nu este de loc prea devreme ca să vorbim astăzi despre un simpozion care va avea loc în toamnă. Cu atât mai mult cu cât el nu este dedicat unui cerc restrâns de specialiști. Intenția organizatorilor săi este ca acest eveniment să trezească interesul unui mare număr de ingineri, care utilizează în mod curent circuitele cu contacte și relee și care ar putea să cunoască din propria lor experiență cotidiană anumite proaste funcționări ale acestora. Or, se știe, aceste circuite sînt «cărămizile» oricărei instalații de automatizare industrială, ale oricărei mașini electronice de calcul etc. Ele sînt acelea care fac posibilă, în ultimă instanță, dirijarea instantanee a rachetelor cosmice sau conducerea de către calculatoare a unor complexe procese industriale sau operații administrative. Iată de ce asigurarea unei funcționări exemplare a circuitelor cu contacte și relee capătă o importanță crescîndă în viața modernă.

Cu această din urmă precizare intrăm în însuși cadrul de preocupări ale simpozionului.

UN FIR DE PRAF... ȘI URMĂRILE SALE

Dacă uneori circuitele cu contacte și relee funcționează defectuos, cauza poate consta într-un... fir de praf acolo unde nu-i este locul sau în ruginirea unei piese metalice, ceea ce, firește, este practic imposibil de prevăzut. S-a observat însă — și acest lucru prezintă o deosebită importanță — că pot apărea anumite defecte de funcționare *previzibile* și care se datorează unei prea simplificate descrieri a funcționării lor.

Să încercăm să explicăm despre ce este vorba.

Un contact nu este altceva decît o lamă metalică ce poate închide sau deschide un circuit. Cu alte cuvinte el poate — după poziția pe care o ocupă — să permită curentului electric să treacă sau nu. Or, V.I. Șestakov, Claude Shannon, Nakashima și Hautzawa au pus în legătură această situație cu faptul că o judecată poate fi sau adevărată, sau falsă. Așadar, un contact poate avea două poziții, **tot așa după cum o judecată poate avea două valori logice**, și oamenii de știință menționați au arătat cum cercetările de algebra logicii își pot găsi utilizarea în tehnică, pentru proiectarea automatelor cu contacte și relee.

Școala matematică din București, care a inițiat încă de acum mai bine de trei decenii cercetări în domeniul logicii matematice, a început de aproximativ 15 ani să se ocupe de aceste probleme, ajungînd la rezultate interesante. Fără a intra în amănunte, să amintim doar că ea a elaborat o metodă fundamentată din punct de vedere teoretic — și care nu are caracterul unei rețete oferite «ad-hoc» — care permite construirea de circuite în care nedorite fenomene de «necontinuitate» să nu apară. Or, aceste fenomene se încadrează în acele defecte de funcționare catalogate drept previzibile. Remarc, în treacăt, că însuși titlul complet al întâlnirii noastre din toamnă este: Simpozion privind

necontinuitățile și nesimultaneitățile în circuite de comutație.

ADEVĂRAT, FALS, ÎNDOIELNIC... O LOGICĂ CU TREI VALORI

Este interesant de subliniat un fapt: metoda românească are vederea aplicarea unui calcul cu trei valori, care nu numai că nu «ar lează» relațiile dintre algebra logicii și teoria automatelor cu contacte și relee, dar dă o semnificație profundă unor cercetări de logică începute acum o jumătate de veac de J. Lukasewicz în Polonia și de E. Post în S.U.A. De ce trei valori?

După cum logica clasică este o logică cu două valori: adevărat și fals, Lukasewicz a construit o logică cu trei valori: adevărat, fals și îndoielnic. La noi, încă de acum 25 de ani au fost studiate aceste algebre și mare ne-a fost bucuria cînd am găsit întrebuintarea lor în rezolvarea unor probleme ridicate de tehnică. Simpozionul de la București avea drept scop punerea în evidență a acestei impresionante unități a teoriei cu practica, unitate în al cărei cadru o ramură abstractă pură a matematicii servește unei tehnici moderne, foarte concrete și strîns legate de practică.

Desigur că Lukasewicz și Post au studiat și logici cu mai multe valori și vreau să subliniez că aceste studii — duse mai departe de școala matematică românească — sînt și ele utilizabile în studiul automatelor cu contacte și relee. Un astfel de studiu a și fost întreprins de grupul din București cu bune rezultate.

Și acum, cîteva cuvinte despre simpozionul propriu-zis. El ne va oferi prilejul unui schimb fructuos de păreri cu delegații străini, iar aceștia la rîndul lor vor avea ocazia de a cunoaște mai bine metodele originale românești utilizabile în acest domeniu. Un interes cel puțin la fel de mare îl reprezintă contactul mai intim care ar putea fi încheiat cu acest prilej între cercetătorii Institutului de matematică al Academiei, ai Facultății de matematică și Centrului de calcul al Universității bucureștene pe de o parte, și inginerii care folosesc în producție circuite cu contacte și relee, pe de altă parte.

«AȘ FI BUCUROS CA INGINERII SĂ IA LEGĂTURA CU MINE»

Așa cum am mai arătat, este incontestabil că un fir de praf sau puțină rugină pot face ca funcționarea unui circuit cu contacte și relee să fie defectuoasă. Nu intră în competența mea modul în care ar trebui să se procedeze pentru a se evita astfel de defecțiuni. Totuși discuțiile avute în ultimii ani cu ingineri din diferite țări m-au făcut să ajung la concluzia că nu este exclus ca un număr mare de defecțiuni atribuite uzual prafului, ruginii sau altor cauze analoge să se datoreze de fapt unei proiectări care nu ține seama de fenomenele de necontinuitate. Ar fi bine ca cercetătorii noștri matematicieni să poată studia cît mai multe «mostre» de circuite cu contacte și relee din uzinele noastre, pentru ca atunci cînd astfel de funcționări nedorite se datorează proiectării și nu unor cauze fortuite, deficiențele să fie înlăturate.

Iată de ce — așa cum spuneam la început — eu nu găsesc prematură anunțarea simpozionului. Aș fi nespul de bucuros ca încă de pe acum — dacă nu au făcut acest lucru — inginerii care lucrează efectiv cu circuite cu contacte și relee să ia legătură cu mine pentru a discuta, împreună cu colectivul meu, problemele de acest tip. Acest contact susținut ar face ca simpozionul nostru din luna octombrie să evidențieze o dată mai mult nu numai nivelul cercetării matematice din țara noastră, dar și interesul tehnicienilor din producție pentru dezvoltarea activității lor în conformitate cu cele mai noi cuceriri științifice.

TOTUL DESPRE EI

CUM LUCREAZĂ MARI REGIZORI (II)

de Magda MIHĂILESCU

«Filmul nu se naște în timpul turnării, ci la montaj, în momentul întâlnirii diferitelor elemente (imagini și sunete) luate separat» — Robert Bresson.

«Am oroare de montaj, căci acolo, deasupra mesei, sînt obligat să-mi revăd cu atenție munca și să spun: aici e tare prost, aici — așa și așa» — Howard Hawks.

«Actorul este instrumentul nostru cel mai precis» — Ingmar Bergman.

«Un actor nu te lasă să pătrunzi în film. El este cel care creează. Nu tu» — Robert Bresson.

Afirmațiile (mai bine-zis mărturisirile) se bat cap în cap. Dar autorii lor sînt legați printr-un semn de unire: sînt, cu toții, părinți ai unor capodopere.

În continuarea documentarului nostru închinat «stilului de muncă» al marilor regizori vom încerca să pătrundem, de data aceasta, în laboratorul de creație al altor cineaști de notorietate: suedezul Ingmar Bergman, americanul Howard Hawks și francezul Robert Bresson.

FIECARE FILM AL MEU ESTE ULTIMUL

Bergman despre el însuși: «Se spune că omul își face experiențele înainte de 40 de ani și apoi le comentează. În ceea ce mă privește, pot afirma că lucrurile s-au petrecut invers. Nimeni nu era mai convins de teoriile sale ca mine și nimeni nu era mai înclinat să le expună. Eu știam mai multe și vedeam mai departe decât alții. Ajuns matur, am devenit mai prudent... Dintre experiențele pe care le-am acumulat și pe care am început să le selectez nu-mi place să mă pronunț asupra celor care privesc arta de a face filme. Știu că, de fapt, munca mea se desfășoară într-un domeniu care este al tehnicii și al psihologiei și că descoperirile mele cele mai importante nu pot să intereseze pe nimeni sau, cel mult, pot să ajute cîndva viitorilor specialiști. După părerea mea, singura contribuție pe care un creator poate să o aducă într-o dezbatere este arta sa...»

«...Cum nu vorbesc decît despre cazul meu particular, mă abțin să emit judecăți asupra artei filmului. Mă limitez la unele observații eminentamente subiective, asupra problemelor tehnice și etice ale realizatorului...»

«...De obicei, pornesc scenariul de la câteva mișcări embrionare foarte vagi: o frază, o vorbă schimbată în grabă, o idee neconturată dar seducătoare, fără nici o legătură deosebită cu situația din acel moment. Se poate să pornesc și de la câteva măsuri muzicale ori de la un reflex luminos întîlnit pe stradă. De la început, această existență de tip «amoebă» aspiră către o formă superioară, dar mișcarea este imprecisă, somnolentă. Dacă mi se pare că această masă semiorganizată are suficiență forță pentru a se transforma într-un film, mă hotărîsc să merg pînă la capăt și pornesc la redactarea scenariului... O dată ce am luat hotărîrea de a face un film, mă aflu în fața unei munci

cu multiple și complexe elemente: să fac ca frazele să devină lizibile sau cel puțin descifrabile, să găsesc ritmurile necesare, ambianța, tensiunea, diferența de tonuri, parfumul. Este o treabă dificilă, ca să nu zic imposibilă... Mă grăbesc să precizez că nu este vorba aici de o Pallace Atena care iese din capul lui Zeus, ci de un complex extrem de incoherent, de ceva care seamănă mai degrabă cu o stare de spirit decît cu o poveste... Unicul lucru căruia i se poate da o formă ceva mai definitivă este dialogul. Totuși și el îți poate opune rezistență... O dată turnarea filmului terminată, ajung la ceea ce este esențial: montajul propriu-zis, stabilirea relațiilor între imagini, ce de-a treia dimensiune de importanță vitală fără de care filmul, isprăvit, nu este decît un produs industrial mort din naștere.

În timpul filmărilor nu pot să indic limpede toate tonalitățile, nu pot să sugerez, fie și sumar, echilibrul, respirația și pulsul pe care o operă, ca și propria ta viață, trebuie să le aibă. De multe ori am visat la un soi de notații muzicale care să-mi îngăduie să traduc nuanțele viziunilor și detaliile ce țin de structura internă a filmelor mele, dar, vai!!!...»

«...Cînd mă aflu în atmosfera studioului, atmosferă atît de puțin favorabilă inspirației artistice, cînd toate mințile sînt ocupate cu perfecționarea unor detalii banale și iritante — acesta este destinul tuturor realizatorilor de filme — de mii de ori îmi spun că trebuie să ai o forță supraomenească ca să racordezi așa cum vrei scena pe care ai filmat-o acum patru săptămîni cu cea de astăzi, ca să-ți reamintești cum și-a apărut cutare secvență și cum ai realizat-o... Nu o singură dată, în penumbra studioului, în zgomot, agitație și murdărie, într-o atmosferă irespirabilă, m-am întrebat pentru ce m-am dedicat acestei forme de creație artistică, atît de dificilă, cu legi și norme atît de multe și de exigente... Sînt victima inconveniențelor unor mașini și ale unei tehnici care, cu o perseverență diabolică, îmi sabotează cele mai bune intenții.»

«...Îmi place să vorbesc de cooperarea mea cu actorii. Mulți realizatori uită că punctul de plecare al muncii noastre este chipul uman. Desigur, ne putem dedica în întregime esteticii montajului, putem imprima obiectelor și naturii ritmuri admirabile. Totuși prezența chipului uman este,

fără îndoială, noblețea caracteristică a filmului. De unde se deduce că actorul este instrumentul nostru cel mai precis iar camera este doar cea care mijlocește reacțiile acestui instrument. Dar, de multe ori, acest lucru se uită în mod evident; pozițiile și mișcările camerei par mai importante decît actorii, iar imaginea, convertindu-se într-un obiectiv în sine însuși, ajunge să sfărîme iluzia și să distrugă efectul artistic... Camera trebuie să intervină ca un observator total obiectiv și numai în cazuri excepționale poate să participe la acțiuni... Trebuie să mai amintesc, totodată, că cel mai frumos mijloc de expresie al actorului este privirea sa. Prim-planul compus cu obiectivitate, perfect condus și interpretat, este mijlocul cel mai eficace de care dispune un realizator pentru a-și influența publicul... Ochiul camerei captează un proces creator misterios, abia perceptibil pentru cei din jur. În mod sigur, cred că asta mă reține și mă fascinează în munca mea de realizator. Dinamica și încremenirea acestor chipuri omenesci mă recompensează pentru miile de ceasuri de incertitudini, de greutate și iritații... Sînt un om pierdut în mijlocul unei jungle, de aceea nu-mi îngădui să-mi slăbesc nici un minut cele mai minuțioase exigențe morale și nici să iau ușor disciplina mea spirituală. Iată de ce mi-am confecționat un fel de catehism care conține trei precepte absolute după care mă conduc și care au stat totdeauna la baza muncii mele:

- 1) Să fii totdeauna interesant.
- 2) Să acționezi mereu conform conștiinței tale de artist.
- 3) Fiecare film al meu este ultimul». (Din cartea autobiografică «O-pere».)

Alții despre Bergman: Din jurnalul filmului «Comunianții», ținut de publicistul Vilgot Sjoman.

Primul tur de manivelă a fost dat într-o liniște de moarte. În decorul sacristiei, Björnstrand și Kolbjörn ajung la sfîrșitul scenei:

Aronsson: Puteai să-i ceri Martei Lundberg să te ajute. Ea nu așteaptă decît asta. Dacă vrei, îi spun eu.

Tomas: Nu, mulțumesc!

Bergman: Mulțumesc. Știi, Gunnar, acel «mulțumesc» al tău cred că a fost puțin cam ostentativ. Puțin cam agresiv. Spune-l cu o voce ceva mai obosită.

Robert Bresson.

Howard Hawks.

Ingmar Bergman.

(Continuare în pag. 16)

Ceva în genul «Încetează să mă tot bați la cap». Mai filmăm o dată...

La a treia priză, Bergman este mulțumit. În timpul pauzei își dezvăluie unul din «trucurile» sale:

Bergman: Kolbjörn avea puțin trac înainte de a începe, iată de ce prima priză nu a fost bună. Dar nu voiam să-l iau așa, frontal. În timpul scenei căutam, mă gândeam cum să fac. Am fost cum nu se poate mai mulțumit când Gunnar n-a spus așa cum trebuie acel «mulțumesc». Aveam un pretext de care să mă agăț, pentru a reface scena. Pe această cale ocolită, Kolbjörn s-a liniștit, s-a destins...

Ulterior, Bergman a avut prilejul să revină asupra acestei probleme: să știi ce să spui actorilor la sfârșitul unei prize.

Actorul Max von Sydow (distribuit de Bergman în șapte filme): «Bergman are o metodă foarte bună atunci când dirijează scenele puternice. Repetă pînă este mulțumit de amănuntele tehnice, apoi ne întrerupe și începe să vorbească cu noi despre lucruri foarte deosebite. Poate ne spune o glumă sau așa ceva. Noi ridem, discutăm despre o mulțime de fleacuri și deodată el comandă: «Camera!» și filmează. Vedeți, el conduce, ordonă un anumit fel de concentrare». (Din interviul acordat lui Gordon Gow la B.B.C.)

O DATĂ CE ÎNCEPE TURNAREA ESTE O PLĂCERE

Howard Hawks despre el însuși: «...Ceea ce am de spus se găsește în filmele mele. Vreau să vă explic, dacă asta vă interesează, cum îmi fac filmele, dar niciodată «pentru ce»!»

«...Mă hotărâsc să fac un film atunci cînd mă atrage subiectul, fie că este vorba despre curse automobilistice sau despre aviație. Poate fi un western ori o comedie. Cea mai bună dramă rămîne pentru mine aceea care are drept temă «omul în pericol». Nu există acțiune decît atunci cînd există pericol. A rămîne în viață sau a muri — asta e totul».

«...În calitate de regizor, rolul meu este mare în alegerea și redactarea povestirii. Lucrez cu scenariștii. Dacă mi se pare că scenariul nu-mi angajează întreaga responsabilitate, hotărâsc singur soarta personajelor. De la început am muncit asupra tuturor scenariilor. Lucrez, de obicei, într-un ritm mai accelerat decît al altor regizori, căci îmi place să văd rezultatul imediat, pe ecran. Unele dintre cele mai bune filme ale mele au fost scrise într-un timp foarte scurt. «Cicatricea» — în 11 zile».

«...Munca dificilă este pregătirea: să găsești povestirea, să te hotărâști asupra formei, ce să arăți și ce nu. **O dată ce începe turnarea, este o plăcere: fiecare zi de filmare mi se pare a fi cea mai frumoasă.** Dezvolti anumite detalii, îmbunătățești ansamblul. Nu urmez scenariul cu strictețe; cum văd o șansă de a schimba ceva, o fac, dar schimb numai spiritul unei scene. Bunăoară, am transformat complet eroul din «Tigrul», fără să mă ating de dialog: din timid l-am făcut volubil. Singura problemă este să găsești actori în stare să

țină pasul, să știe să minuiască cum trebuie cuvîntul!»

«...**Termenul de improvizație este impropriu.** Oamenii își inchipue că tu faci tot ceea ce-ți trece prin cap și asta e fals. De fapt, pur și simplu, se întîmplă cam așa: te instalezi într-un birou, încerci să scrii cît mai bine o scenă — cu un început, un mijloc și un sfîrșit. Apoi pleci să turnezi și totul se schimbă. Contextul și tot restul. Faci niște mici modificări pentru ca totul să se aranjeze și să meargă din nou, iar oamenii zic că improvizezi... În timp ce eram în plin lucru la «Sportul preferat al bărbatului», a căzut ceva pe masă, dintr-un pom. L-am spus Paulei Prentiss (n.n. — interpreta): «Hai să lăsăm să cadă o omidă în salata lui Rock (n.n. — actorul Rock Hudson). Tu o să observi numai cînd el o să vrea să mănince. Îi vei striga: «Nu, nu!» Dar el înghețe și abia pe urmă întreabă: «Ce e?» Atunci îi spui: «E, e prea tîrziu». Paula a început să ridă. «Exact asta trebuie să faci — i-am strigat — joacă așa, fără să poți scoate un cuvînt». Oamenii numesc asta improvizație. Dacă este așa, atunci toate filmele lui Chaplin, Lloyd, Fairbanks sînt improvizații».

«...**În toate filmele mele fiecare personaj seamănă cu cineva pe care l-am cunoscut în viață și care-mi servește de model pentru interpret.** Eu îi spun actorului ce trebuie să facă iar el îmi aduce punctul său de vedere. Dar nimeni nu mi-a arătat un punct de vedere asupra ceea ce ar trebui să fie un faraon. De aceea, în «Ținutul faraonilor» nu există de fapt personaje, ci oameni care acționează. Prefer istoriile cu oameni pe care îi cunosc».

«...**Am oroare de filmele care, fără nici un motiv, sînt făcute numai din prim-planuri; nu le iubesc.** Nu vreau să spun că este o metodă care nu poate da rezultate bune, nu. Mie nu-mi place însă. Chiar cînd le folosești mai rar, publicul tot se simte puțin tras de mîncă și își spune: «Atenție, aici vrea să ni se sublinieze ceva».

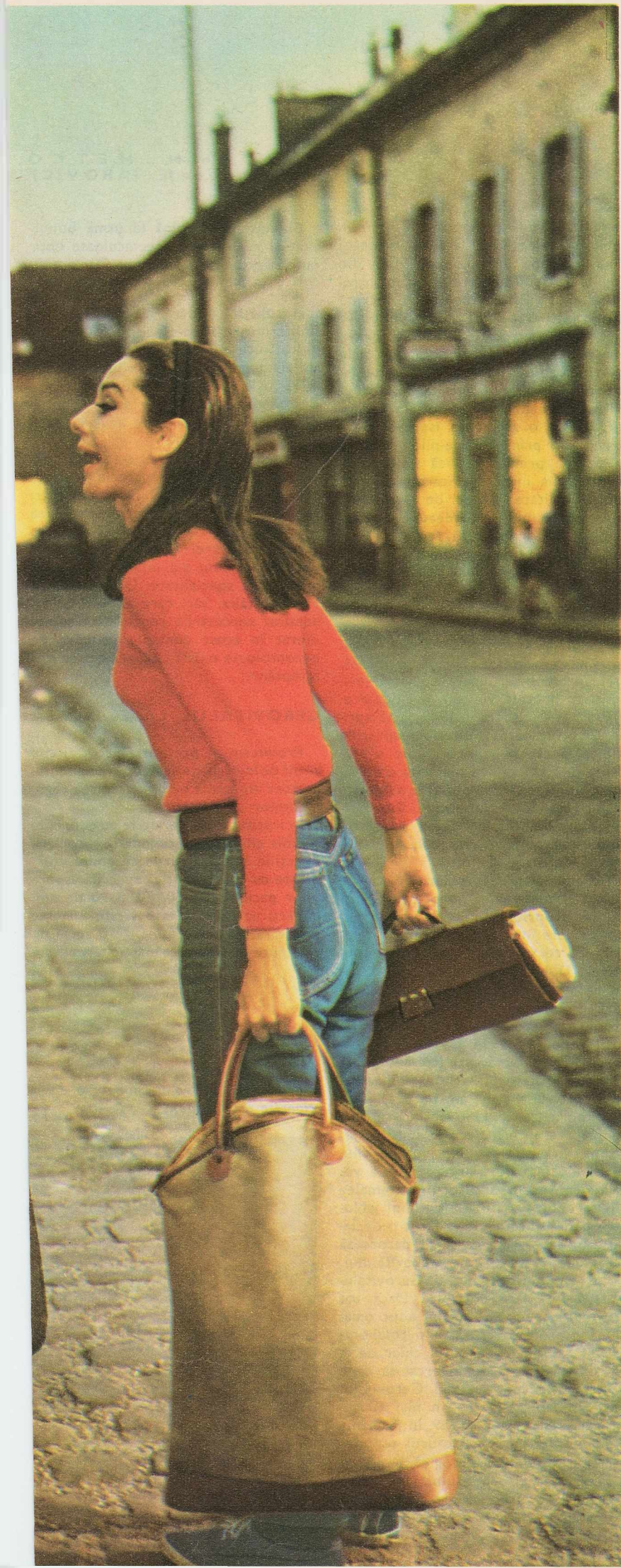
«...**Am oroare de montaj,** căci acolo, deasupra mesei, sînt obligat să-mi revăd cu atenție munca și să spun: aici e tare prost, aici — așa și așa».

«...**În materie de culoare prevăd totdeauna ceea ce trebuie să fac.** Pentru «Rio Bravo» am ales de la început tonuri de auriu și castaniu. Nimic albastru».

«...Este foarte ușor să faci un film știind că el va place publicului, dar asta nu valorează nimic. **Ceea ce trebuie să faci, ceea ce ai datoria să faci, este să încerci să ghicești ceea ce publicul va iubi în viitor.** (Dintr-un interviu acordat revistei «Cahiers du Cinema» în anul 1964.)

«...Pentru mine, toți interpreții, fie ei în vîrstă sau mai tineri, sînt pur și simplu actori. Nu mă gîndesc la diferențele de vîrstă și de meserie. **Foarte greu este însă cînd lucrezi numai cu tineri, pentru că le lipsește experiența, simțul ritmului și apoi nu au acel punct de sprijin care este jocul actorului încercat.** Nu am fost mulțumit de «Red Line 7000», căci actorii erau cu toții tineri și stingaci. A fost o muncă groaznică dirijatul lor.

◀ Audrey Hepburn și Albert Finney în filmul „Doi la drum“.

Ați observat probabil că James Caan a fost mai bun în «El Dorado» decât în «Red Line». Vedeți, când ai un actor foarte bun, ca Mitchum, ca Wayne, el imprimă un anumit tempo scenei, impune ritmul său... (Dintr-un interviu acordat revistei «Cahiers du Cinema» în 1967.)

NU PERSONAJELE DAU VIAȚĂ FILMULUI, CI FILMUL DĂ VIAȚĂ ACESTORA

Bresson despre el însuși: «Ca și un tablou, un film este făcut din «raporturi». A face un film nu înseamnă a deforma sau a inventa lucrurile, ci a le pune pe cele care există în raporturi noi. Trebuie să suprîmi din imagine tot ceea ce nu este indispensabil acestor raporturi. Să ajungi ca din puține lucruri să evoci totul.»

«...Ritmul nu trebuie găsit la montaj, ci mai înainte.»

«...Filmul nu se naște în timpul turnării, ci la montaj, în momentul întâlnirii diferitelor elemente (imagini și sunete) luate separat». (Dintr-un interviu acordat revistei «Cinema» 59.)

«...Mai întâi lucrez și apoi gîdesc. În perioada filmărilor îmi impun, la deșteptare, să nu mă gîdesc la munca de peste zi. Nu-mi spun: voi face cutare scenă, în cutare mod, în cutare cafenea. Mă sîlesc să inventez pe loc, instantaneu. Sînt împotriva sistemului de a pregăti lucrurile dinainte, cu schițe, de a face un plan precis a ceea ce trebuie să se petreacă într-un decor construit de un decorator. Aștept neprevăzutul, caut surpriza.»

«...După mine este greșit să-ți construiești un personaj în minte, în așa fel încît să-ți spui, atunci cînd îți descoperi «modelul»: «Ah! este chiar el!» Cînd creează un personaj, actorii simplifică, schematizează, pe cînd o ființă omenească este subtilitate, mister, complexitate.»

«... În filmul meu (e vorba de *Mouchette*, după cartea lui Bernanos — n.n.) nu am folosit actori, nici chiar neprofesioniști, ci modele, în sensul în care se spune modelul unui pictor sau al unui sculptor. Cînd alegerea modelului este justă, psihologia se face singură și eu mă corectez după ea.»

«...Aparatul de filmat nu gîndește, el este un ochi, «ochi de vacă», cum spunea Cocteau. El prinde realul din zbor. Oferă instantaneu ceea ce scriitorul, pictorul, sculptorul, nu reușesc să ia. Înregistrează ceea ce spiritul nostru nu ar fi în stare să rețină. ...Cu legem ceea ce este rar, ceea ce se petrece chiar în secunda aceea și nu se va mai petrece niciodată.»

Cînd iau «modelul» în mîini, răspund de el. Ajung la o încordare atît de mare din pricina răspunderilor mele încît mi se întîmplă să pierd conștiința vieții obișnuite. Lucrez în decoruri adevărate, fără să le cunosc sau cel puțin fără să le fi studiat dinainte. Noile raporturi care se creează astfel cu «modelul» meu sau cu «modelele» mele mă obligă la o reinvenție imediată. Mă întreb dacă filmele mele merită eforturile cu care le plătesc». (Dintr-o discuție cu Georges Sadoul.)

DIALOG ROBERT BRESSON — JEAN-LUC GODARD

Godard: Dar n-am putea considera totuși actorul, de exemplu, ca pe un atlet, un alergător, adică un om care are un anumit antrenament pentru un anumit lucru, și să ne servim de acest antrenament pentru a obține ceva, chiar dacă nu vrem ca...

Bresson: Vă închipuiți că, dacă aș putea obține ceea ce doresc cu un actor, nu mi-aș face atîtea probleme. Căci tot ceea ce fac îmi produce greutatea enormă. Dacă aș fi vrut să accept actori, vedete, aș fi bogat. Or, nu sînt bogat. Sînt sărac. Pentru că este ceva aici care m-a oprit și care m-a făcut să reflectez. Nu în timpul lucrului, ci după aceea.

Godard: Este adevărat, vine un moment cînd actorii sînt «infecți» dar, în sfîrșit, cînd iei un neprofesionist, prin faptul că-l soliciți să facă unele lucruri într-un film, el joacă. Într-un fel sau altul, îl faci să joace.

Bresson: Nu. De loc. Tocmai aici este problema.

Godard: Ei bine... să ne înțelegem asupra cuvintelor: îi faceți să trăiască.

Bresson: Nu. Aici ajungem la o explicație... pe care aș prefera s-o las pentru altădată. V-am spus că scriu despre acest lucru: există o prăpastie, absolut de netrecut, între un actor, chiar dacă încearcă să se uite pe sine, chiar dacă încearcă să nu se controleze, și o persoană care este ca o materie brută, care nu știe nici măcar ce este și care îți predă ceea ce nu voia să predea nimănui... Cu acest personaj virgin te simți fuzionat. Cu alte cuvinte, reușești să pătrunzi în interior... Un actor nu te lasă să pătrunzi în film. El este cel care creează. Nu tu.

Alții despre Bresson: Pictorul Jean Vimenet, unul dintre interpreții filmului «Mouchette».

«...Înainte de a pleca mi se spusese că este foarte «ăfurisit» să lucrezi cu Bresson. Trebuie să spun că termenul de «ăfurisit» nu corespunde cîtuși de puțin realității; este de o mie de ori mai rău. Este o încercare absolut teribilă, repet, pentru cineva care nu este de meserie; dar cum el nu ia oameni de meserie...»

«...El utilizează oamenii ca pe obiecte. Nu-i lasă să imagineze absolut nimic; fiecare milimetru în deplasarea unui deget, a nasului — nasul este în cutare loc, privirea în cutare loc — fiecare indicație pentru fiecare detaliu este dată de către Bresson însuși... Este un lucru epuizant, dramatic și foarte dur pentru nervi.»

«...Viziunea copiile zilnice în fiecare săptămînă într-un cinematograful din Aix. Asistau operatorul șef și cameramanul, adică principalii tehnicieni, dar sub nici un cuvînt noi nu trebuia să fim la curent cu rezultatele. Eram la curent numai cu scenele care se reliau. Astfel, nu știam absolut de loc dacă lucrurile mergeau bine sau rău.»

«...Da, este un personaj foarte complex, dar este pasionant să încerci să înțelegi ce se petrece cu el. Este un caz, dar este totuși un creator. Creează o lume, dă un ton, găsește un limbaj.»

REPORTAJ DIN STRADA CĂ

Text de M. HETCO
Fotografii de E. IAROVICI

Profesoara Ana Aslan: «Gerovitalul? O realitate cu care ne mîndrim de aproape douăzeci de ani...»

...Senor Ramon Tarrago Serrano din Barcelona era deprimat dar căuta să se consoleze. Paliditate accentuată, stare generală proastă, tensiune arterială mai mult decît alarmantă (minima 9, maxima 22...). Dar ce putea face? Oare te poți lupta cu vîrsta? În definitiv avea peste 75 de ani și oricum ai întoarce-o, oricum ai drege-o, Bătrînețea, cu tot cortegiul ei de neplăceri, se apropia... S-a întîmplat însă ca sus-numitul senor să afle dintr-o publicație străină despre existența unui medicament ce ar avea proprietatea de a regenera celulele sistemului nervos. Și l-a procurat și, cu avizul doctorului, a început tratamentul. Efectul a fost extraordinar. Aspectul general al bolnavului s-a îmbunătățit radical, tenul și-a recăpătat strălucirea de odinioară, tensiunea arterială s-a ameliorat simțitor...

...Doamna Giulia la Monica, 76 ani, bravă gospodină din Palermo, suferea de o infirmitate foarte gravă. Tulburări de circulație a sîngelui la membrele inferioare i-au produs plăgi. După cîteva injecții, infirma prezintă o ameliorare evidentă în aspectul exterior, vitalitate generală, poftă de mîncare. Ulterior părăsește patul putîndu-și relua activitatea zilnică!

...Un grup de medici de la secția de medicină geriatrică din Varese (Italia), după studii efectuate asupra a 41 pacienți, sînt categorici: «Rezultate entuziasmante. Considerăm produsul unul dintre atuurile principale ale medicinei contemporane în lupta împotriva bolilor care lovesc vîrsta înaintată».

...Anturajul unor mari personalități contemporane face confidențe: «Da, medicamentul respectiv a avut un efect salutar, stimulator...»

Produsul spre care converg atîtea speranțe și care-și apără cu brio de ani de zile faima răspîdită pe cîteva continente este mult cunoscutul Gerovital. Un produs care a făcut din București, din Institutul său de geriatrie, un fel de tărîm al «tinereții fără bătrînețe».

Mai puțin se știe că Gerovitalul este încununarea unor lungi ani de studii și cercetări, în luptă nu atît cu Cronos ci cu pustirile aduse de el și care pînă de curînd păreau inevitabile. Bătrînețea? Desigur, ea este un fenomen biologic ireversibil, dar nu-i aproape un miracol să înaintezi în vîrstă, păstrîndu-ți intacte (sau aproape) forța de muncă, sănătatea, într-un cuvînt dragostea de viață?...

«AM RENUNȚAT LA PILOTAJ PENTRU MEDICINĂ»

— Dacă vă interesează, aflați că în adolescență am făcut... greva foamei — ne întîmpină zîmbind doamna doctor Ana Aslan, directoarea Institutului de geriatrie București. Voiam cu orice preț să mă apuc de medicină. Cei de-acasă, nici gînd. Femeie, doctor?

Femeia să vadă de gospodărie sau în cel mai bun caz să se facă institutoare! Pînă la urmă i-am convins, dar din anul III de facultate a trebuit să mă-ntrețin singură, dînd meditații, lucrînd prin clinici. Medicina a fost definitivă mea pasiune și vocație. «Definitivă» zic, fiindcă înainte cu un an-doi (era prin 1915) mă apucasem de pilotaj. Am zburat cu Andrei Popovici și am fost a doua femeie din România care a îndrăznit să facă o asemenea ispravă. Dacă n-am ajuns prima femeie-pilot, am fost în schimb prima romîncă specializată în medicina internă și cardiologie. În ultima calitate, aceea de cardiolog, m-au impresionat întotdeauna suferințele oamenilor în vîrstă.

Bătrînețea produce aproape întotdeauna un dezechilibru al organismului, o slăbire generală însoțită de tot felul de boli cardiovasculare, nervoase sau articulare. Prin regenerarea organismului, prin tratarea acestor boli, bătrînețea încetează să mai fie o povară, omul putîndu-se bucura de viață (evident, în limitele vîrstei) mai departe.

Era la Timișoara în 1949, la 15 aprilie. Ca profesoară, la una din inspecțiile zilnice făcute în clinică găsesc o studentă care suferea de o artrită cronică. Am avut ideea să-i administrez o injecție cu novocaină. Rezultatul a fost surprinzător: în cel mai scurt timp studenta și-a revenit, durerile din articulații dispărînd definitiv.

Atunci mi-am dat seama de marile virtuți latente ale novocainei. I-am studiat proprietățile cu de-amănuntul. Am parcurs întreaga literatură de specialitate ce se referea la această substanță. După cîteva ani am reușit ca, pe bază de novocaină (mai precis pe bază de procaină), să obșin un nou produs — Gerovitalul. Experimentările au început în 1954 la Institutul de geriatrie din București (condus pe atunci de profesorul Parhon). Împreună cu colectivul de aici am purces la mii de experiențe. În 1956 obținem prima confirmare internațională, în Elveția; ultima, în acest an. Nu din orgoliu, ci din dorința de a argumenta vă voi relata că, recent, scriitorul guatemalez Miguel Angel Asturias, ultimul «Nobel» pentru literatură, a făcut o declarație în care arată ce și cît datorează creația sa de maturitate Gerovitalului.

...Drumul ascendent al Gerovitalului n-a fost fără poticniri. Dacă tot mai mulți specialiști străini aduc omagiul lor profesoarei Aslan și colaboratorilor săi, au fost și alții, chiar de la noi din țară, care au încercat să nege evidența. Brevetat în 1958, Gerovitalul intră în fabricație un an mai tîrziu. În același an, adică în 1959, în România și nu în altă parte, în cadrul ședinței Societății de endocrinologie, se încearcă dezavuarea produsului. Problema bătrîneții, a ușurării ei? Prea puțin importantă. Injecții cu novocaină și atîta tot...

Bineînțeles că pînă la urmă bunul-simț și rezultatele spectaculoase obținute au triumfat, s-au impus. Dar puțină reticență, chiar nepăsare pentru acest atît de nou domeniu al medicinei tot mai subzistă («dacă ai îmbătrînit, ai îmbătrînit, n-ai ce-i face!»).

Institutul nostru de geriatrie, primul de acest gen din lume (a luat ființă în 1952), își are sediul într-un fost cămin de bătrîni, ajuns impropriu pentru cercetările și studiile de anvergură ce se preconizează aici.

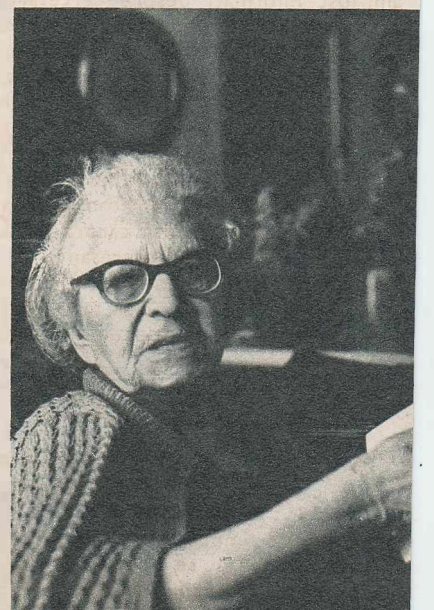
Încă din 1953 și 1954 s-a cerut construirea unui nou sanatoriu, cerință pînă acum nesatisfăcută. Doctorii noștri au creat o nouă specializare în medicină — gerontologia — dar n-avem la ora actuală decît trei doctori gerontologi! De ce? Încă nu s-a înființat la noi o catedră de specialitate. Dar în Anglia, Franța, Italia, țări care au urmărit și admirat cercetările românești de pionierat în acest domeniu, catedra de gerontologie există. Atunci noi ce mai așteptăm?!

GEROVITALUL LA EL ACASĂ

Producem în prezent Gerovital sub formă de injecții, de drajeuri și unguente, acestea din urmă pentru tratarea tegumentelor și a calviției.

În Institutul de geriatrie ce cuprinde secțiile clinică experimentală și socială, injecțiile sau drajeurile se aplică combinate cu o terapie specială asupra unor pacienți de 60, 70 și 90 de ani. Împărțirea după aceste vîrste nu este arbitrară, ea ține seama de o serie de elemente biologice ca elasticitatea țesu-

Doamna Raicoviceanu-Fulmen: o eternă tinerețe a spiritului...

turilor, a cartilajului urechii, a durtății arterelor. În terminologia de specialitate pacienții de 60 de ani sînt considerați ca suferind de o bătrînețe precoce, cei de 70 ca fiind «ortogerii», adică de o bună constituție fizică și morală, iar cei de 90 de ani, longevivi. Secțiunile ambulatorie și socială posedă peste 400 de paturi dintre care 270 de spital și 150 de cămin. Cei 150 de pacienți ai căminului beneficiază de ani de zile, în cadrul institutului, de asistență medicală și tratament gratuit. Asupra acestor «sedentari» se fac observații științifice dintre cele mai valoroase.

În fiecare lună, peste 100 de străini din toate colțurile lumii (citarea țarilor devine în acest caz obositoare și inutilă) înăbușe literalmente pe cei doar... trei specialiști ai noștri în gerontologie. A putea cineva «dinafară» (cum a fost și cazul nostru) să-i prindă măcar cinci minute pe doctorii Cornel David ori Traian Oancea, iată o performanță demnă de invidiat!

Evident, pacienții trebuie consultați cu cea mai mare atenție (doar o mică parte a solicitanților veniți de peste hotare pot fi găzduiți în incinta institutului, cei mai mulți pacienți sînt găzduiți pe litoral, la hoteluri, urmînd să-și continue acolo tratamentul. Cînd citiți că «un grup de turiști străini a sosit în aprilie pe litoral», să nu credeți cumva că ar fi vorba de niște originali care țin cu orice preț să facă plajă și baie! Sînt în general oameni în vîrstă veniți în România să urmeze un tratament la Institutul de geriatrie și care, din lipsă de spațiu pentru cazare, sînt trimiși în locuri... pitorești). Însă energia a trei oameni are totuși o limită.

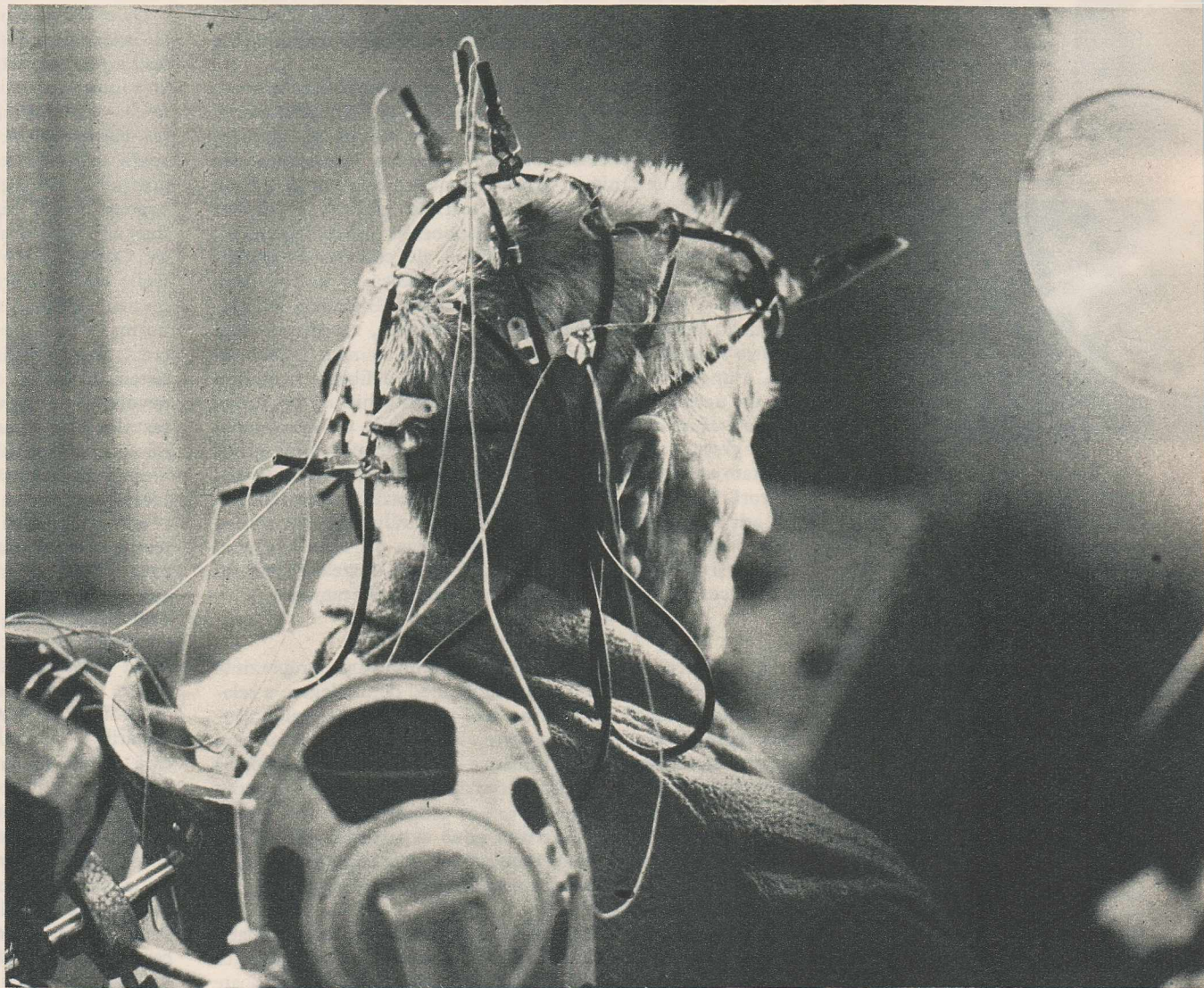
Știm, am mai amintit despre necesitatea creării unor noi cadre de doctori gerontologi. Dar vom face-o atîta timp cît această situație va continua!

Tot în secțiunile ambulatorie și socială am fost informați despre cercetările de amploare ce-și propun studierea bătrîneții nu numai ca fenomen biologic, ci și ca fenomen social. Se studiază alimentația din diferitele regiuni ale țării, factorii psihici care pot duce la o îmbătrînire precoce, ereditatea. În Bucovina, în apropierea Sucevei, există chiar un sat, pe nume Agaton, populat numai cu bătrîni asupra cărora se fac observații științifice interesante.

Institutul patronează cămine de bătrîni răspîndite în întreaga țară, organizează o adevărată campanie de profilaxie a senectuții. Așadar: Gerovitalul — un produs de mare eficacitate, aflat la îndemîna noastră, a tuturor...

A FOST COLABORATOAREA LUI C. MILLE...

...Ceea ce impresionează la acești bătrîni care acum se plimbă pe aleile înflorite ale institutului este marea lor

Encefalograful pune un diagnostic de o precizie uluitoare. După indicațiile sale se va ști în ce doză va fi aplicată medicația.

vioiciune de spirit, marea lor dragoste de viață. Cu toții au preocupări, citesc, sînt într-o continuă activitate. I-am cunoscut într-o asemenea zi însoțită pe Augustin și Maria B., de cîțiva ani (de cinci) căsătoriți. El are 86 de ani iar dînsa 75, dar vă rog să mă credeți că nu era nimic deplasat în tandrețea cu care păseau agale, braț la braț, pe alee. Poate cel mult o undă de admirație din partea noastră pentru acești oameni în vîrstă care cu atîta seninătate și înțeleaptă înțelegere străbat viața.

O doamnă cu părul alb, plină de vivacitate, ne privește, aș zice, puțin critic:

— Vă cunosc, vă cunosc eu! Faceți poze, promiteți cite-n lună și-n stele, dar apoi nu vă mai vede nimenea...

Doamna Ecaterina Raicoviceanu-Fulmen are... 94 de ani. Ne permitem această indiscreție fiindcă sîntem convinși că nimeni, făcîndu-i cunoștința, nu ne va crede.

Ne-a evocat amintiri ce urcă spre 1900. Ne-a vorbit despre acțiunile la care a luat parte, acțiuni care-și propuneau emanciparea femeii române. Mai apoi intensa activitate publicistică la «Adevărul» și «Dimineața».

— Și cum vă petreceți timpul, doamnă Fulmen?

— Scriu, scriu așa cum am făcut toată viața. Am proiecte interesante...

*

București, str. Căldărușani nr. 9. O adresă ce naște speranțe în zeci de mii de inimi. Aici, printr-un imens efort creator, unei substanțe i-au fost descoperite și amplificate calități nebănuite. Spre bucuria noastră și spre fama pe mai departe a științei românești, să deschidem mai largi posibilități de afirmare și înțelegere acestei descoperiri uimitoare: Gerovitalului.

ROSMERSHOLM

de Lucian PINTILIE

● Herbert von Karajan pregătește la Salzburg un adevărat regal artistic: el va dirija și va pune totodată în scenă opera «Aurul Rinului», lucrare făcând parte din celebra tetralogie wagneriană. De la Wagner încoace, nici un artist nu și-a asumat atâtea răspunderi într-un spectacol de operă. În fotografie: baritonul Fischer-Dieskau în timpul unei repetiții cu Herbert von Karajan.

● La teatrul «Lutèce» din Paris se prezintă comedia de debut a dramaturgului René Elni «Ce veți face în noiembrie?». Cele patru personaje ale piesei trebuie să demonstreze prin replici că... adevărații oameni viteji, de acțiune, își economisesc vorbele, palavrăgii fiind aceia cărora le place să vorbească despre fapte de bravură.

● Sub bagheta dirijorului Michel Corboz a fost înregistrată pe disc prima operă din istoria muzicii — «Orfeu» de Monteverdi. Lucrarea a fost interpretată după partitura originală, cu instrumente muzicale ale epocii, obținute după îndelungate căutări la colecționari și prin muzee. Fotografia îl reprezintă pe Corboz dirijând «Orfeu».

Spectacolul «Rosmersholm» al lui Aurelian Manea este, mi se pare mie, spectacolul care la ora actuală îmi propune viziunea cea mai radical nouă despre actul teatral; este declarația cea mai fermă împotriva tuturor constrângerilor legate de o reflecție tradițională a realității pe scenă; e un spectacol iconoclast dar e iconoclastia unui preot aspirând spre adevăruri mai semnificative, nu o iconoclastie agresivă de saltimbanc. E iconoclastia de tip Luther, bizuită tocmai pe o reabilitare a fanatismului.

Spectacolul e pur, refractar oricăror influențe. Legătura cu Artaud și Grotovski este atât de deschis și loial mărturisită, atât de integrată modulului în care Manea vrea să acționeze spiritual asupra spectatorilor, încât a discuta despre influențe — adică despre amintiri prost digerate — este pur și simplu nesperios. Sistemul plastic al mișcărilor, grafica atitudinilor reprezintă un cod preluat — el acționează însă independent, original, folosind semnele de ritual ale codului. Personalitatea acestui foarte tânăr regizor acționează în același timp limitată și stimulată de rigoarea canonicului. Biciuirea, autoflagelarea, dincolo de ideea morală conținută, reprezintă unul dintre semnele grafice ale codului — e un element al canonicului, e un cifru. Uneori Manea acționează deliberat și modest ca un ucenic, silabisind codul; el execută biciuri pe scenă, copiate exact după măștrii săi spirituali; prin copierea, repetarea gestului el se inițiază în cunoașterea cifrului (orice originalitate este exclusă aici și impietează asupra clarității inițierii); alteori, în cea mai mare parte, el inventează absolut fabulos, cu atât mai fabulos și nebunesc cu cât strălucește mai rece și mai precis canonicul; iar alteori, de câteva ori numai, e plat, obosit și derutat; cifrul acționează în gol, buzele repetă un mesaj cosmic obscur cu sensul nerelevat deocamdată.

*

Voi încerca să explic de ce spectacolul lui Manea reprezintă ruptura cea mai fermă cu un anumit mod de înțelegere a relației text-spectacol, mod extins, mai intens sau mai palid, asupra tuturor spectacolelor noastre. Acest raționament al meu nu este un raționament de valoare — prea cinic aș nega propria mea contribuție la spectacolul românesc — este pur și simplu remarcă că termenii ecuației se pot propune și în altă ordine decât cea cunoscută, că această nouă experiență vine tocmai la capătul împlinit, poate impietrit, al altor experiențe, că ea urmează deci unei epuizări posibile și că trebuie privită, cel puțin, fără nici o ostilitate.

Eu personal privesc această experiență, pe care probabil nu o voi urma niciodată în formele ei excesive, intolerante, ca una dintre căile cele mai convingătoare prin care teatrul poate ajunge la acea a doua treaptă de care mereu vorbesc: treapta magică.

Acest spectacol, în care *aparent* textul este masacrat pentru clădirea unui orgolios eșafodaj regizoral, repune de fapt problema autonomiei textului (nu a primatului — asta-i o prostie, una dintre confuziile de duzină), a *nedeterminării* lui; deci a dreptului de a găsi *in el*, numai *in el*, sursele pure ale expresiei teatrale. Personal mi s-a părut deci un act de restituire a libertății, nu de suprimare. Vom încerca să ne explicăm. Textul este, în accepția noastră obișnuită, chiar în cea mai evoluată dintre ele, un mijloc de a reconstitui realitatea sau mai precis formele imediate ale realității, modul ei senzorial. Dar imaginea reală, interioară a textului — imaginea ideilor — modul abstract al realității, nu e cumva astfel sacrificat? Textul e supus în chipul acesta unor tiranii de reprezentare; determinări sociale, psihologice, arhitecturale atentează la puritatea existenței sale (unul dintre regizorii cei mai frământați de această idee este Penciulescu, la care textul nu e niciodată creator de ordine nouă, de realitate nouă, dar la care, eliberat de presiunea reprezentării existenței concrete — *egal cu el însuși* — curge limpede, nobil, abstract).

Un mecanism de reprezentare obișnuită, un automatism oarecare ne obligă să asociem întotdeauna mișcări omenești normale, pereți reali, obiecte reale — să le organizăm într-o realitate arhicunoscută și în fond total neutră — *textul* reprezentând doar ilustrarea acestei realități neutre, indiferente. Textul, *realitate supremă, spirituală* e redus astfel la imaginea

unor realități accidentale, provizorii, conjuncturale. Cam aceasta ar fi schema raportului tradițional text-spectacol, și oricât de sus, de desăvârșit artistic am fi evoluat unii dintre noi, această schemă este întotdeauna transparentă în spatele gestului nostru de creație. Cu multe, foarte multe imperfecțiuni, sub evidentă autoritate a măștrilor săi, Manea propune altceva.

De ce să fie textul consecința (să zicem simplificând) a modului nostru de a păși, de a mânca, de a plînge, de a ride, oglindă deci a unei realități imediate? De ce să nu fie textul el însuși (e o ipoteză artistică doar — repet) creator al unor noi spații în care corpul nostru să se miște după legi izvorite din *realitatea spirituală a textului*, noi spații ale imaginației — nu doar spații stilizate, sterilizate de concret, ci noi spații ale imaginației cu alte legi de oglindire. Acest mod de gândire nu presupune nici o clipă negarea realității concrete ci abordarea unei alte fețe a realității — realitatea spirituală, realitatea ideilor. Corpul nostru se mișcă atunci în spațiul textului — urmînd legile textului, gravitatea textului, ritmul textului — corpul nu mai exprimă fiziologia realului ci spiritul realului. Mișcarea nu mai e reală pentru că ea nu mai reproduce realitatea concretă, ci una imaginară. Corpul devine un aparat care printr-un sistem de semne, atât de precise că scriind aceste rînduri simt nevoia de a le desena, printr-un cod deci, transmite mesajele textului. E o hipnoză a corpului în care acesta, dematerializat, nu se mai exprimă *pe el*; ci *prin el* se exprimă, se comunică. Textul, în această accepție miraculoasă de autonomie, își creează propria sa anecdotă, propriile sale personaje. Eliberat de alte determinări el poate crea noi determinări; textul visează; textul creează. Intuiția cea mai adîncă a spectacolului — în acest spirit de libertate totală față de epicul pretextual (povestea pur și simplu a piesei) — este crearea personajului Beate. Aici Manea vădește un fel de simț concret al misterului, o intimitate cu zonele de halucinație, sentimentul că le-a străbătut personal, atât de puternic creează valul de spaimă și durere azvîrlit înspre sală.

Mai mult decât atât — eliberat de toate servituțile și determinările — textul își creează propriul său mediu sonor în care dispar spectrul adevărului psihologic, muzica logică a frazării, ritmul nostru diurn cel de toate zilele (ați observat vreodată cum contemplarea, vreme de trei ore, a unui text perfect logic — debitat logic — transformă acest text în ceva absolut ermetic, ininteligibil?). Manea violentează astfel modul somnoros în care inhalăm fluxul cenușiu al cuvintelor — ca o balenă care plutind cu gura căscată în somn înghite pești, sticle, ghete, bastoane, în sfișit, orice. La Manea textul își caută în propria sa realitate spirituală expresia teatrală, legile unui alt ritm decât cel cotidian. Se creează astfel o nouă realitate sonoră, la început total neinteligibilă, apoi, o dată cifrul stăpînit, de o claritate exemplară. Textul are o tectonică a lui — prăvălișuri de fraze — apoi deodată cuvinte izolate care strălucesc cu mari spații între ele; cuvinte care se atrag, cuvinte care se resping, cuvinte-țipăt, cuvinte-oboșale, cuvinte-tandrețe, cuvinte-spaimă, apoi cuvintul devine cîntec. Frazarea normală abandonată acestui ritm special teatral redă cuvintelor forța de a se relega strălucitor între ele, cu sensurile recolorate de un singe nou. Aici, poate, în această *revitalizare a cuvintelor*, acțiunea șoc atinge punctul ei cel mai înalt. Cuvintele își recapătă magia, o nouă forță de percuție intelectuală și metaforică.

*

Fără nici o îndoială că în ceea ce spun eu există exagerări; dar exagerarea la mine, conform tot unui cod stabilit la început, urmărește doar să mă facă mai explicit. Eu exagerez nu din exaltare, ci din nevoia de claritate. La acest spectacol e cîntec inversare halucinantă de raporturi — poate e o cale limitată, închisă, evident comentabilă, dar e plină de frumusețe și neprevăzut. Mărturisesc că după ce am cunoscut puternicul talent al lui Andrei Șerban, e una dintre curiozitățile mele fundamentale să urmăresc evoluția acestui alt regizor. Cred că ei doi vor însemna foarte mult în teatrul românesc. Poate că Teatrul Național din Iași, la care Manea a terminat *cam de un an* un spectacol și care nu a apărut încă va veni în întîmpinarea curiozității mele și a celorlalți iubitori de teatru.

Aștept, așteptăm.

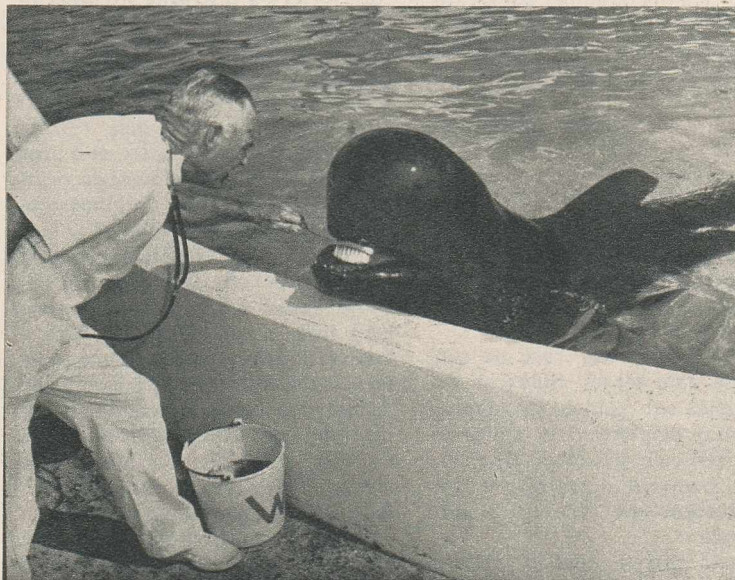
MORTUL ȘI DESAGA LUI

de Teodor MAZILU

X face mereu liste. Căci din liste trăiește. Liste cu de toate cele. Liste sexuale. Liste morale. Liste financiare. Liste de cărți citite. Liste de idei filozofice. Liste de filme văzute, comentate și recenzate. Liste de oameni de încredere. Tot felul de liste. Cu cât are mai multe liste, cu atât se simte mai bine. El consideră viața ca un fel de desagă, unde trebuie să îndeși, claie peste grămadă, principii, femei, orașe, prieteni, cărți, aforisme, icre negre și cugetări asupra morții. El îndeasă acolo și tot îndeasă, înghesuie și tot înghesuie, convins că la un moment dat, după moarte, o să desfacă desaga, iar femeile și aforismele se vor trezi din morți și vor sări de gîtul lui.

El nu trăiește cu o femeie pentru că o iubește sau măcar îi place, el o seduce ca s-o poată bifa, să nu piardă ocazia, să nu-i lipsească un anume gen, s-o treacă pe listă. Plăcerea lui cea mare și cea idioată e s-o treacă pe listă, atunci se umflă în pene, restul, de fapt, nici nu-l prea interesează. El nu trăiește, el bifează. El nu se duce la mare fiindcă e cuprins de vraja mării, el se duce la mare ca să poată spune c-a fost la mare, să poată bifa și un apus de soare la marginea mării. El nici nu se bronzează măcar, ci se bifează. De aceea, el trăiește cu intensitate numai clipa înregistrării pe tabel, păstrează aceste amintiri așa cum păstrau primitivii capetele prizonierilor uciși. Când trece pe cineva pe listă, are convingerea că l-a ucis, căci numai morții încap în desagă. Despre tot ce a simțit și a gândit ține o evidență foarte strictă, să nu cumva să-și cheluiască gingășia de două ori în aceeași direcție. El privește viața ca un colecționar, se ocupă numai de ce-i lipsește din colecție, ceea ce e o raritate, umblă mereu să și-o completeze. Chiar dacă-i place o femeie, nu mai trăiește cu ea, o dată trecută pe listă, femeia e moartă din punctul lui de vedere. Nu admiră de două ori un apus de soare, l-a admirat o dată, l-a trecut pe listă, l-a bifat, gata, merge mai departe. Nici la Eforie n-are de două ori, a fost o dată, gata, se ntreabă însă cum ar putea «să împuște Poiană Brașov», s-o treacă și pe ea pe listă.

zoo flacăra

COCHETA

Se numește Moby Dick, după surata ei consacrată de literatură, și marea ei bucurie este să aibă o dantură ireproșabilă. Momentul în care tinăra balenă își face (sau mai curînd «i se face») toaleta dinților, constituie una dintre cele mai mari atracții ale grădinii zoologice din Marineland — St. Augustin (Florida — S.U.A.)

OMENIE 100%!

S-au mai văzut cazuri în care, contrar proverbului, un ciine și o pisică au dus casă bună. Afecțiunea dintre căteaua Nora și pisicuța Picky, ambele cu domiciliul la Göteborg, iese însă cu totul din comun: Nora a adoptat puilul de pisică pe cînd acesta avea doar cîteva zile, l-a alăptat și ocrotit, l-a crescut mare și acum sînt tot timpul de nedespărțit.

Inimă de ciine? Prefăcătorie de mîță?

IONESCU GION

— Dacă nu mă înșel, v-am văzut în stagiunea aceasta într-un singur rol, cel al profesorului Vasiliu din «Pur și simplă o criză». Parcă tot o singură premieră sau două, și anul trecut. Ar însemna că faceți parte din categoria marilor actori cu mică utilizare scenică?

— Dumneavoastră ce ați răspunde la o asemenea întrebare? Firește, în sinea noastră cam toți ne dorim mari actori și toți am vrea să jucăm marile roluri. Dar asta nu se poate totdeauna, mai ales că nu știu cum se face, dar marile roluri se întîlesc tare rar cu marii actori. E aici un ghinion, și al nostru și al publicului.

— Și totuși cu ce personaj urmează să vă întîlniți pe scenă?

— Dacă mă întrebați la ce personaje visez, o să vă vorbesc despre un Shylock sau de un rege Lear; dacă însă trebuie să vă răspund concret ce voi juca, îmi pare rău dar nu știu și nu întrezăresc nimic.

GEORGE—PAUL AVRAM

— În toamnă remarcasem că dumneata, George-Paul Avram, faci parte din lotul acelor tineri actori ai Naționalului prea puțin folosiți...

— În schimb, iată, joc acum în «Părinții teribili». Pierre e un rol — cum spune cu un umor nițel cam negru unul dintre colegii mei — care poate fi trecut în catastiful carierei și în... necrolog. Gîndiți-vă: cu acest rol a debutat în teatru Jean Marais.

— Mai așteptăm ceva de la dumneata în stagiunea aceasta?

— Poate un rol în «Să nu-ți faci prăvălie cu scară», pe care — se spune — o va monta maestrul Sică Alexandrescu.

— Am auzit că sculptați. E un «hobby» statornic?

— E o pasiune egală cu cea pentru teatru. Peste cîteva luni, un grup de actori-sculptori (printre care Ion Lucian, Constantin Stănescu, Aristide Teică), vom deschide, poate, o mică expoziție de grup...

O POVESTE CU VACI OBOSITE

Patru vaci obosite, ieșite din iarnă cu dureri de măsele și bățai de inimă, au atras atenția specialiștilor care, după un minuțios examen clinic, au ajuns la concluzia că biete- le bovine sufereau de o boală unică în lumea necuvântătoarelor: sindrom astenic depresiv. A fost indicat și tratamentul: schimbarea urgentă a domiciliului.

Patrupedele mai sus-amintite fac serviciu la ferma de vaci Barboși din județul Galați, localitate pe care am vizitat-o și noi de curînd, atrași de această ciudată întimplare. Am conversat îndelung cu cele în cauză (prin semne, bineînțeles!) și am aflat cu această ocazie că strania maladie colectivă (boala a contaminat ulterior întreaga cireadă) a fost provocată de ciudata (cel puțin ciudata) construcție a grajdurilor. Animal să fii, și zău că te îmbolnăvești de nervi în asemenea clădiri.

De fapt constructorii n-au făcut altceva decît să execute cu fidelitate proiectul primit de la București. Ei au ridicat la Barboși 8 grajduri cu geamuri care nu se deschid (proiectantul a uitat să indice dispozițiile necesare), au tras peste patul de ciment un covor de cauciuc (pe care locatările l-au desprins în câteva zile), au construit padocurile din jurul clădirilor fără canale de scurgere și au renunțat la introducerea luminii electrice, deoarece același proiect nu a prevăzut racordarea la rețeaua de înaltă tensiune.

O iarnă întreagă biete- le rumegătoare au zăcut, pe cimentul umed. Lipsa energiei electrice a făcut imposibilă funcționarea instalației de încălzire, iar padocurile, greșit concepute, au rămas practic inutilizabile. În privința ferestrelor, lucrătorii fermei au adoptat o soluție modernă: se urcă pe acoperiș cu scara și deschid geamurile cu niște vergele confecționate în acest scop.

Această inovație de ultimă oră reprezintă proprietatea intelectuală a Institutului de studii și proiectări agricole din Capitală. Noaptea polară de la Barboși, frigul, lipsa de aer curat și apariția fantomatică a îngrijitorilor-zburători au prejudiciat în mare măsură odihna patrupelelor, provocînd (există, firește, vaci și vaci) grave șocuri morale celor mai slabe de înger. Nu e de mirare că tot aici, la Barboși, s-a născut și expresia: «Dacă nu ești cuminte, chem omul cu scara!» (un fel de «bau-bau» al vîtelor).

Ce se va întîmpla de acum înainte? Taurinele de la Barboși vor petrece încă o iarnă, clastrate în grajduri umede, lipsite de lumină, aer curat și padocuri? La această întrebare mi s-a răspuns printr-un «Muu» colectiv.

«Muu» înseamnă în limba bovine- lor altceva decît înțelegem noi în mod obișnuit (indignare, dezaprobare sau cam așa ceva). Mi-am dat seama de lucrul acesta de îndată ce am pus cea de-a doua întrebare: «Credeți că e cazul ca I.S.P.A. să refacă de urgență proiectul?» Patrupedele au făcut ochii mari și mi-au răspuns prin «Aaa!»

«Aaa!» se traduce tot prin «aaa!».

cu alte cuvinte: surpriză, satisfacție și, în cazul de față, acord total.

Și zău că au dreptate. Recomandăm tocmai de aceea colectivului de proiectanți de la I.S.P.A. să imagineze de acum înainte grajduri adevărate și nu case cu stafii, deoarece vacile nu au menirea de a produce filme de aventuri, ci... lapte.

Liviu TIMBUS

NEPĂSARE SAU IGNORANȚĂ?

Pasajul rutier care trece pe sub podul de cale ferată cunoscut de toată lumea sub numele de «Podul Constanța» este străbătut zilnic de mii de vehicule de toate tipurile, inclusiv tramvaie și troleibuze, inclusiv autoturisme din țară și din străinătate.

Zidurile care se ridică pe laturile acestui pasaj au fost decorate, acum câteva decenii, cu patru basoreliefuli alegorice ieșite din mîna de meșter încercat a sculptorului Mihai Onofrei. Ele subliniază, prin avîntul cailor înhămați la cvadriga antică, ideea de circulație intensă, proprie locului în cauză.

Dar anii au trecut și pecetea vremii s-a făcut simțită și pe obrazul acestor lucrări sculpturale. Au apărut întîi câteva crăpături care s-au lărgit cu timpul în fisuri din ce în ce mai mari.

S-a sesizat cineva? E posibil, deoarece acum opt sau zece ani două dintre basoreliefuli — cele mai grav atinse pe atunci de intemperii — au fost zăbrelele cu șipci de lemn, măsură provizorie menită, chipurile, să împiedice desprinderea și deci dispariția unor părți ale lucrărilor, pînă la restaurarea lor deplină. Dar, din păcate, acest cîntec de lebdă s-a stins fără ca în urma lui să mai răsune și alte acorduri. Nimeni nu s-a mai îngrijit de transpunerea în viață a «măsurilor eficiente» preconizate.

Rezultatul? Este greu de imaginat în ce stare se prezintă vestigiile celor două basoreliefuli zăbrelele cîndva sub șipcele «provizorii» de lemn. În schimb, putem relata cu mîna pe inimă, în urma constatării de visu că al treilea basorelief — rămas năzăbrelele la vremea respectivă — a dispărut fără urme și pentru totdeauna. În locul său a rămas doar o pecingine murală de toată rușinea.

Ruinele celui de-al patrulea basorelief mai pot fi încă zărite, ca o mostră elocventă a felului în care nu trebuie lăsată să ajungă o operă de artă.

Ar fi bine să știm dacă la Consiliul popular al Sectorului 8 se consideră, în continuare, că această atitudine iresponsabilă, generată de lipsa de respect pentru aspectul orașului, poate să-și exercite în continuare acțiunea distructivă.

Mircea NOVAC

MEȘTERII — STRICĂ

În primul trimestru al anului au început să producă două noi unități de prelucrare a lemnului: modernele fabrici de mobilă din Vaslui și din Constanța. Pentru utilarea acestor fabrici s-a prevăzut și construirea unor tuneluri de lăcuit și uscat panourile furniruite din care se fabrică mobilă. Institutul de studii și proiectări forestiere din București a proiectat un asemenea tip de instalație, iar construcția ei a fost încredințată Întreprinderii de reparat utilaje și mecanisme a Ministerului Economiei Forestiere (I.R.U.M.). Primele instalații o dată construite, au fost expediate fabricilor din Rădăuți, Vaslui și Constanța. În prealabil însă, buna lor funcționare a fost verificată la întreprinderea constructoare. E drept că aici tunelurile au fost montate numai parțial: avînd o lungime de 128 de metri (în formă de «U»), I.R.U.M. nu putea să le monteze în întregime, nedispunînd de hale de asemenea dimensiuni. Dar verificarea parțială a confirmat calitatea corespunzătoare a lucrării, lată însă că meșterii montori care au efectuat operațiile în cele trei orașe sus-amintite au izbutit să dea peste cap toate concluziile verificatorilor: după terminarea montajului, la nici una dintre fabricile beneficiare instalația nu dădea rezultate similare celor obținute cu prilejul probelor de la București.

L-am întîlnit pe directorul I.R.U.M. la Vaslui, unde venise cu o echipă de montori din întreprinderea sa. Plin de obidă, mi-a mărturisit că pe urmele «meșterilor strică-tot» de la Trustul 2 instalații-lași (care au făcut anapoda montajele, și la Rădăuți, și la Vaslui), ca și pe acelea ale unor «specialiști», de astă dată de la Șantierul 115 instalații, aparținînd Întreprinderii 11 instalații-montaj-București (care au «operat» la Constanța), au trebuit să fie trimise echipe de montori din întreprinderea producătoare. Pierzînd săptămîni de zile, cheltuind bani și muncă zadarnică, cei de la I.R.U.M. au fost nevoiți să demonteze și apoi să monteze din nou sute și sute de reperi. Pînă la urmă instalațiile s-au dovedit a fi de bună calitate. Dar nepriceperea și superficialitatea lucrătorilor celor două trusturi amintite au cauzat importante prejudicii.

Desigur că se impun unele concluzii: cei care nu s-au priceput să descifreze niste desene și nu s-au obosit nici să-i consulte pe aceia care i-ar fi putut ajuta, ar trebui să plătească daune pentru toate prejudiciile cauzate. Dar, la fel cum procedează orice întreprindere modernă din industria construcțiilor de mașini și instalații, și I.R.U.M. ar trebui să asigure montajul acestor tuneluri cu specialiști proprii. Mai ales că, după cite sîntem informați, la I.R.U.M. se mai află în curs de construcție încă trei asemenea instalații, destinate fabricilor din Satu Mare, Oradea și Cimpulung. Experiența de la Rădăuți, Constanța și Vaslui a fost edificatoare. Să nu se mai repete, decî.

V. SAVIN

CUI PRODEST?

Indiscutabil: comerțul ambulant este o necesitate, iar punerea lui pe picioare, o sarcină importantă a organelor comerciale centrale și locale. Cine are însă nevoie de un astfel de comerț ambulant ca cel cu «bomboane agricole» și floricele ce se practică în fața «Casei Sîntei»?

«VREM SĂ ȘTIM»...

Nu, nu e titlul cunoscutei emisiuni radiofonice pentru tineret, ci un slogan pe care ar trebui să și-l însușească toate întreprinderile și organizațiile comerciale din întreaga țară: cunoașterea a ceea ce ne-am obișnuit a numi «pulsul pieței». Pentru a ști ce mărfuri vor cum-părătorii, unde, cînd, în ce cantități etc. Institutul de cercetări comerciale întreprinde anchete, elaborează studii. Astfel, la cererea Direcției comerciale a municipiului București se efectuează o anchetă statistică privind gradul de solicitare a mărfurilor de uz îndelungat și diferitele aspecte ale cererii populației în acest domeniu.

Lucrări de acest fel ar trebui să se întocmească în toate județele țării, pe cele mai variate teme-tici.

...ȘI UNDE DUCE NECUNOAȘTEREA

Insuficiența cunoaștere a nevoilor pieței de către cei ce dirijează comerțul pe plan local duce la grave dereglări: lipsa unor mărfuri în magazine sau reversul ei — stocarea unor mărfuri mult peste necesități.

Un asemenea fenomen s-a înregistrat și la I.C.R.T.I. (Întreprinderea pentru comerț cu ridicata produse textile și încălțăminte) din Baia Mare, care a indicat ca necesar pentru anul trecut o cantitate de 563 000 m barhet. Cei în drept și-au dat seama că cererea aceasta e umflată, și întreprinderii bătămărene nu i s-au repartizat decît 263 000 m; la contractări, reprezentanții din Baia Mare au contractat și mai puțin: doar 217 000 m. Cea mai mare reducere s-a petrecut însă... la vinzării: în tot cursul anului nu s-au vîndut decît 118 000 m! Cîra 100 000 m barhet au rămas, la finele anului, în depozitele I.C.R.T.I.-Baia Mare.

Fiînd vorba de banii statului, nu putem sta indiferenți: la Baia Mare se cuvine și un duș rece!

INDIFERENȚA NU INTRĂ ÎN SPECIFIC!

Nu putem spune că nu s-au făcut cîțiva pași în domeniul organizării de localuri de alimentație publică cu specific tradițional. Pînă la începutul celui de-al doilea trimestru, în întreaga țară s-au organizat 112 restaurante, crame, hanuri, cabane, berării etc., în care se servesc, într-un cadru specific, produse culinare tradiționale. Din păcate însă nu în toate județele se acordă aceeași atenție creării unor asemenea localuri. Astfel, dacă în municipiul și județul Constanța funcționează 18 unități de acest fel (amintim: «Hanul piratilor» din Constanța, simigieria-bragărie «Albatros» din Mamaia, «Restaurantul pescarilor» cu specific pescăresc și viticol din Ostrov etc.), apoi în alte județe situația este mai proastă. În județele Bistrița-Năsăud, Botoșani, Dimbovița, Olt și Sălaj nu s-a deschis nici măcar un singur asemenea local (și nu se poate spune că în vreunul dintre aceste județe nu ar exista frumoase tradiții culinare locale sau tot atît de frumoase tradiții în ce privește artele decorative ori diferite alte domenii ale folclorului!), iar în altele sarcina a fost îndeplinită formal, înființîndu-se doar cite un singur local de acest fel sau pur și simplu botezîndu-se ca «specific și tradițional» cite un restaurant sau bufet banal, oarecare. Cu asemenea localuri unice se «mîndresc» județele: Alba, Bacău, Bihor, Caraș-Severin, Cluj, Covasna, Gorj, Mehedinți, Vaslui, Vilcea și Vrancea.

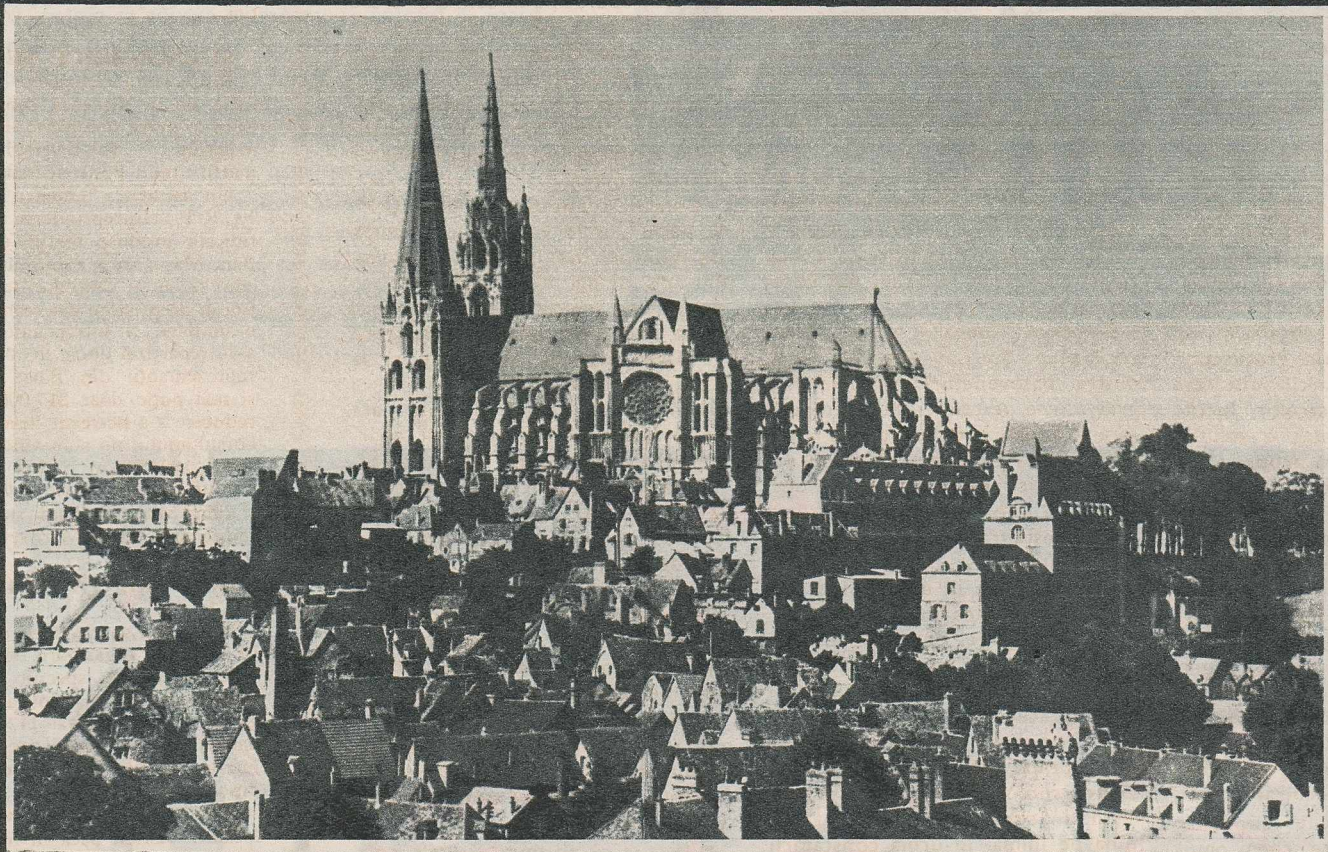
Sezonul turistic a început. Totuși se mai pot face încă multe lucruri. Cu o singură condiție: să se scuture praful indiferenței!

E

roul francez — scria Elie Fauré în vestita sa istorie a artelor — *este catedrala*. Mai presus decît superbe și nu mai puțin celebre castele de pe valea Loirei — catedralele sînt gloria spiritualității franceze, parte integrantă a peisajului uman și natural al Franței. Parisul fără Notre-Dame e de negîndit. Ar fi un oraș ieșit din goluri. La fel Strassbourgul. La fel întreaga regiune calmă, roditoare și surizătoare din sudul Parisului — La Beauce. Fără catedrala din Chartres, La Beauce ar fi o cîmpie mănoasă și nimic mai mult; întinderile ei n-ar avea dimensiuni istorice și nici identitate; ar fi pămînturi de oriunde, așternute gospodărește cu felurite culturi. La Beauce n-ar avea suflet.

Sufletul locurilor răsare deodată, ca o vedenie de vis: în linia limpede a zării, în vasta cîmpie nălucește — corabie între nouri pe marea pămînturilor fără de sfîrșit — catedrala. Apariția e cutremurătoare. Apropierea, o fantastică tensiune. Aproape de Chartres, între acoperișuri de olane strînse ca oamenii la o mare primejdie, masa construcției, masivă și elevată, domină. O dată intrat în oraș, ochiul o pierde prin ulițele înguste, apoi o regăsește ținînd spre cer, ca într-un fantastic joc al fanteziei, pînă ce în mijlocul vechiului burg medieval imaginea ei biruie definitiv, total, ca o revelație. Nevicat de nici o livrescă emoție, trăiești integral simțămîntul contactului nemijlocit, zdrobitor cu imensitatea inegalabilei rostiri a geniului. A geniului care a simțit nevoia monumentului și l-a înălțat spre a-și mărturisi, într-un chip unic, pasiunea și voința, feroarea și echilibrul, durerile și bucuriile, întreaga sa înțelegere a lumii și a menirii omului pe pămînt.

(Continuare în pag. 24)

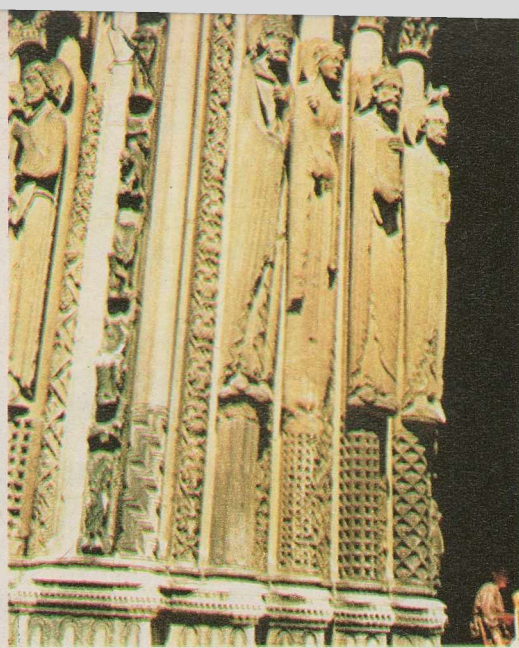

...Între acoperișuri de olane, strînse ca oamenii la o mare primejdie, masa construcției, masivă și elevată, domină.

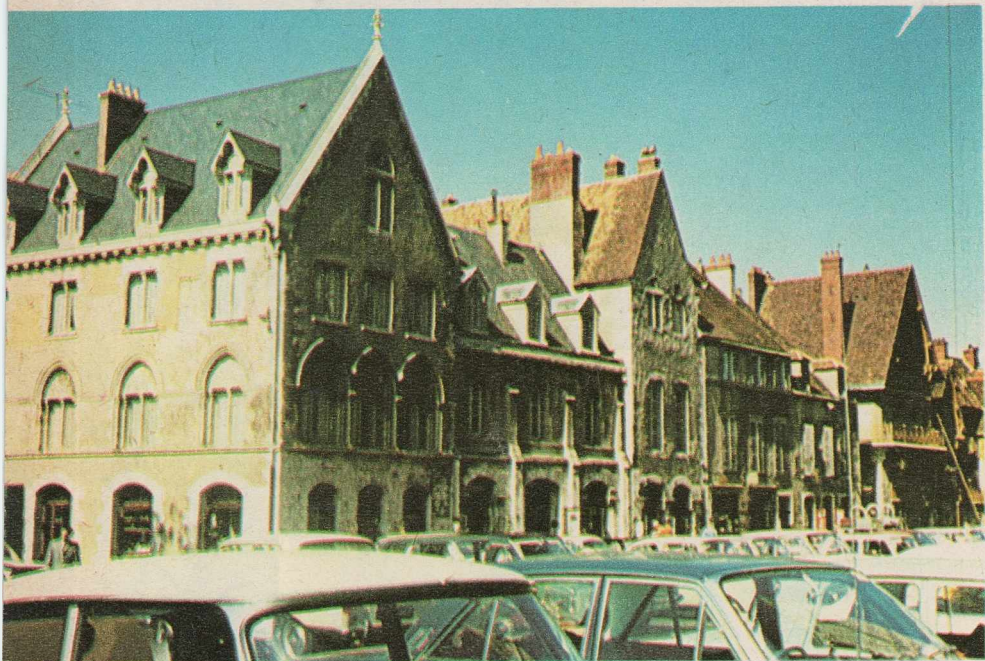
CHARTRES

CHARTRES

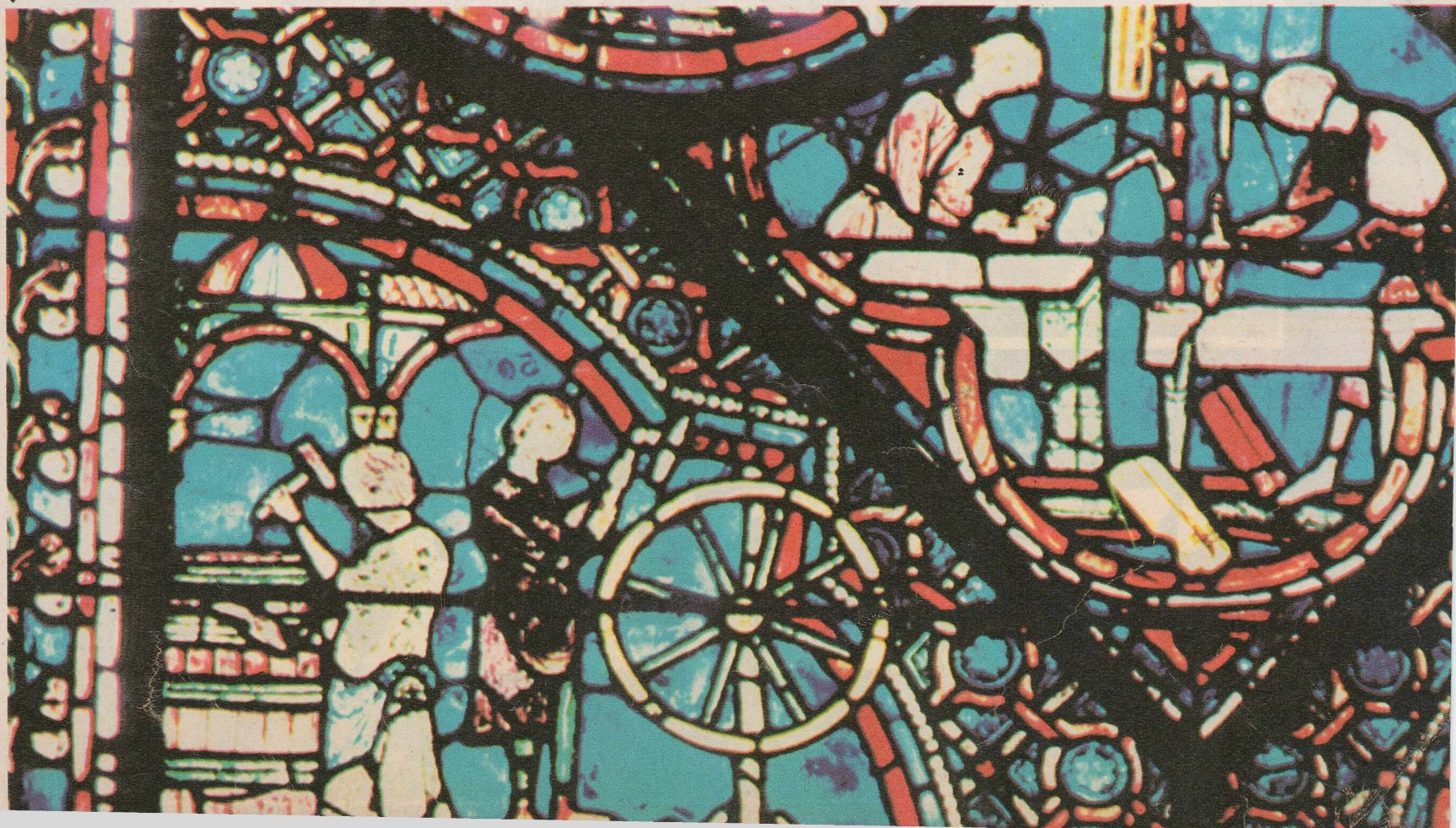
Detaliu din fațada exterioară
a catedralei din Chartres. ▶

Piața catedralei.

Cele peste două mii de metri pătrați ai vitraliilor catedralei constituie o colecție unică în lume, de o inestimabilă valoare.

Următor francez

Péguy își legitimează emoția amplelor litanii și mândria nedisimulată de a fi francez, de a fi urmașul celor ce au făurit minunea:

«Un homme de chez nous a fait ici jaillir
Depuis le ras du sol jusqu'au pied de la croix
Plus haut que tous les saints, plus haut que tous le rois
La flèche irréprochable et qui ne peut faillir.»*)

E, fără îndoială, dreptul și puțința istoricilor de artă să descrie și să explice cum e catedrala din Chartres, s-o compare cu alte monumente gotice, să stabilească aria ei de influență, particularitățile arhitectonice, valoarea sculpturilor și a inegalabilelor sale vitralii. (De altfel, catedrala din Chartres are o întregă — și justificată — literatură.)

Cel ce-o privește, independent de orice rînd scris, are din contemplarea ei înțelesul deplin al unei valori spirituale care înseamnă un punct nu pe harta Franței, ci pe harta creației umane. Catedrala din Chartres nu-i un monument, e un univers. E universul omului din veacul al XIII-lea, care deslușea în ea, precum moldovenii noștri în frescele mănăstirilor, paradisul. Oștirile îngerești, corurile arhanghelilor cîntă în frumusețea pietrei. Cîntă între oamenii după chipul cărora sînt ciopliți. Prin rozetele vitraliilor, lumina împunge și desface culorile într-un joc caleidoscopic, sugerînd din irizări o mișcare perpetuă, cîntecul danteștilor armonii celeste. Luminile cîntă cu piatra, cu înălțarea bolților, cu flautele columnelor, biciuind inerția, absorbînd spre o mută, imensă, totală încordare și elevație spirituală.

Catedrala din Chartres nu-i un monument; nu-i o operă arhitectonică, o operă plastică, ea este o sinteză a artelor. E linie și culoare, e lumină și umbră, e cuvînt și cîntec. O desăvîrșită sinteză artistică pe care o percepi, cu sufletul strivit de prea plinul ei, într-o unică străfulgerare. Echilibru, măsură, armonie, catedrala din Chartres cîntă prin toate mijloacele rostirii omenești. Frumusețea ei întruchi-pează, mai presus decît oricare operă de artă, decît orice operă de gîndire franceză, spiritul Franței. Elie Fauré avea dreptate: ea este eroul. Biruitor peste veacuri prin armonie.

*) Un om, de pe-aproape spre ceruri slobozi
De jos, din țărână, pînă la cruce, ajungînd
Mai sus decît toți sfinții și regii pe pămînt,
Săgeata fără pată, ce n-ar putea greși.

ÎN LOCUL PE NUME **BARBIZON**

În curtea micului muzeu Th. Rousseau din Barbizon.

Din autostrada care duce de la Paris la Fontainebleau — celebrul palat al regilor Franței — sînt mai multe «porți de intrare» în pădurea care a dat numele castelului. Dintre drumurile ce străbat acest monument al naturii — care încă acum un secol a atras, prin peisajul lui mirific, zeci de pictori — am ales intrarea de la liziera de apus a pădurii, cea care ne deschide calea, printre stejari și ulmi, printre grohotișuri și fîntîni, spre locul denumit Barbizon.

Încă de acum 100 de ani, călătorul care ajungea la Barbizon era fascinat de farmecul acestei așezări, care nici astăzi nu depășește cu mult 1 000 de locuitori. Implantarea în mijlocul unei naturi generoase, luminozitatea atmosferei, firea ospitalieră a locuitorilor au creat ambianța aproape unică a Barbizonului, unde avea să se nască una dintre cele mai cunoscute școli de pictură ale secolului al XIX-lea, precursora a impresionismului.

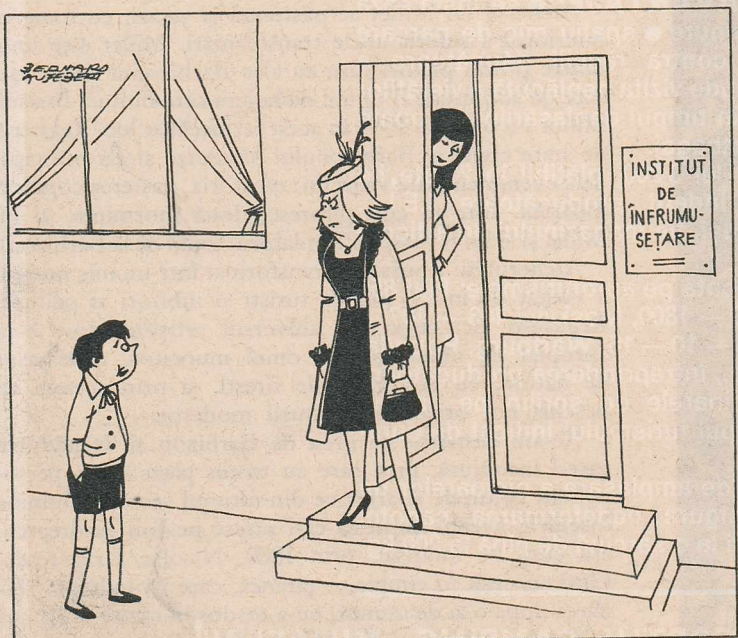
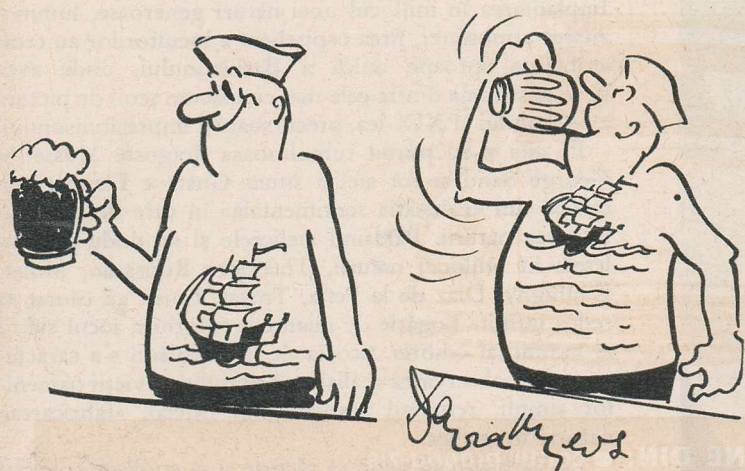
Pe aici și-au purtat tumultuoasa dragoste Musset și George Sand și tot aici a situat Gustave Flaubert un episod din «Educația sentimentală» în care descrie frumusețea naturii. Părăsind atelierelor și scoțîndu-și șevaletele în mijlocul naturii, Théodore Rousseau, Millet, Daubigny, Diaz de la Peña, Troyat, Corot au căutat să redea infinita bogăție de nuanțe a culorilor, jocul subtil al luminii și umbrei. Școala de la Barbizon s-a caracterizat prin observarea realistă a peisajului, a vieții oamenilor simpli, refuzînd academismul oficial, «fabricarea» naturii în atelier.

La Barbizon au venit să picteze și să studieze și artiști din alte țări ale lumii. Pictorii români Nicolae Grigorescu și Ion Andreescu și-au legat numele și gloria de această școală. Din 1862 Grigorescu începuse să studieze aici cîu Millet, Courbet și Corot.

Atelierul lui Millet se păstrează și astăzi, cu toate că interiorul a suferit unele transformări. Millet este unul dintre primii pictori care au ales Barbizonul drept așezare de adopțiune. Fugind de holera care bîntuia Parisul, Millet s-a oprit în 1849 în acest fermecător loc. Registrul de stare civilă al Barbizonului păstrează și azi principalele evenimente ale vieții lui: căsătoria, nașterea copiilor, moartea. Într-un colț pitoresc, două morminte, al lui Millet și al lui Rousseau (fondatorul școlii de la Barbizon).

Atelierul lui Rousseau, transformat într-un mic muzeu, e vizitat de mii și mii de turiști și iubitori ai picturii. Regăsești aici ceva din universul artiștilor care s-au apropiat de omul simplu, omul muncitor, nedesprins de natură, cu gesturile sale firești, și prin aceasta au deschis noi orizonturi picturii moderne.

Ne-am despărțit cu greu de Barbizon și de pădurea care-l înconjură, prin care au trecut pașii atîtor personalități culturale și artistice din ultimul secol. În lumina înserării, aveam impresia că-l zăresc pe Ion Andreescu, așa cum l-a înfățișat, prin 1880, Nicolae Grigorescu. Cînd am ieșit în cîmpie, o țărancă, care își îndrepta spina după o zi de muncă, mi-a readus în minte imaginea celebrului tablou al lui Millet, «l'Angeľus».

— Sper că ai refuzat să plătești.

ARS POETICA

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										

ORIZONTAL: 1) Epopee veche — Tablou poetic. 2) Poezie cu formă fixă (din lirica lui Macedonski) — Drepti. 3) Insula nimfei Circe — Cel isteț ca un proverb... — Mieze de vers! 4) Teze! — Poet... bun! — Unități de lucru mecanic. 5) Miorița — În vers clasic. 6) Iedul versurilor — Se scrie! Una, alta! 7) Pur — Etc.! 8) Patru versuri — Piesă de Maikovski. 9) Rele! — Ține de atom. 10) A iubi (pop.) — Versuri omagiale — Mie. 11) Esenin! — Rînduri menționate.

VERTICAL: 1) Muză lirică — Ardere tematică. 2) Versuri,

versuri... — ...și iar versuri. 3) Poet chilian (1570-1643) — Ritm — Introducere. 4) Șede! — Creangă pentru Eminescu. 5) Ape întoarse! — Fire de poet... modern. 6) Insula deltei — Cu plus. 7) Scurtă istorie! — Floarea somnului. 8) Alte poezii cu formă fixă — De două ori. 9) Tub gol! — Cele din urmă! — Subînțeles la... un poet antic. 10) Autori de elegii — Rimă la rimă! 11) Poetică — Pînă aici.

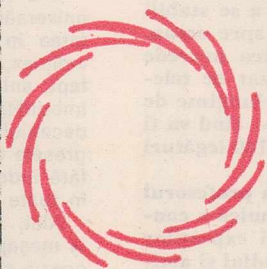
Toma MICHINICI

Cuvinte rare: AEA, ONA.

CORT
CAMPING
TIP

„MIHAELA“

util, comod

practic

ieftin

SE COMPUNE DIN: ● cortul propriu-zis
● pat cu saltea din poliuretan (2 m × 1,1 m)
● parasolar ● masă pliantă ● patru scaune
pliante (toate amplasate în cutia de pe auto-
turism).

MULTIPLE AVANTAJE: ● se instalează
în numai 5 minute ● spațiu mic de parcare
● protejează contra răcelii dăunătoare a
solului ● exclude vizita neplăcută a vietăților
campestre ● în timpul deplasărilor se poate
utiliza ca portbagaj.

Prețul total lei 3 200, plătit în 2 rate, fie
direct întreprinderii producătoare I.E.I.L.
«Progresul»-Iași, fie magazinului de articole
moto-velo.

Se poate monta pe autoturismele: Fiat 850
— 1100 — 1300 — 1800, Moskvici 403 — 407 —
408, Renault 8 — 10 — 16, Wartburg, Pobeda,
Warszawa etc., întreprinderea producătoare
executând picioarele de sprijin pe capotă
conform cu tipul turismului indicat de cum-
părător.

Prin modul de amplasare a picioarelor de
sprijin se asigură nedeformarea capotei
autoturismului la o sarcină de pînă la 200 kg.

AUTOMOBILIȘTI, NU UITAȚI ÎN EXCURSII CORTUL CAMPING „MIHAELA“!

INTERVIU PENTRU „FLACĂRĂ”

ne vorbește directorul general al O.M.S. dr. M. CANDAU

- PRAGA:** Celebrul chirurg Christian Barnard a acceptat să-și petreacă, împreună cu familia, un concediu în vara aceasta la Piestany. Invitația i-a fost adresată de directorul general al renumitei stațiuni cehoslovace de ape termale.
- PARIS:** Între 24 mai și 1 iunie va fi deschis cel de-al VIII-lea Salon internațional de chimie. Participanții: 1 500 firme, dintre care 780 franceze. Suprafața: 80 000 metri pătrați.
- SONDRAY STROMFJORD:** Primele eșaloane de savanți și tehnicieni care vor participa la expediția glacială internațională din Groenlanda sînt gata de plecare. Obiectivul principal al noii incursiuni în lumea ghețurilor este efectuarea de măsurători în legătură cu deplasarea balizelor implantate în urmă cu șapte ani în calota glaciară, pentru a se stabili dinamica masei uriașe de gheață ce coboară spre ocean. Un acord franco-libanez semnat zilele acestea prevede construirea unui cablu submarin transistorizat de telecomunicații între Beirut și Marsilia. Avînd o lungime de 3 450 de kilometri, cablul va permite în 1970 — cînd va fi dat în funcțiune — efectuarea unui număr de 120 legături simultane.
- BEIRUT:** Un grup de 17 studenți austrieci, în frunte cu profesorul lor Helmut Kortan de la Școala vieneză de tehnică a conservării operelor de artă, a răspuns apelului experților italieni de a-și «transfera» pentru două luni studiul și activitatea practică la Florența. Pînă la 1 iunie, clasa profesorului Kortan va lucra aici la restaurarea unor valoroase tablouri în lemn, datînd din secolele XIII și XV, opere de artă grav avariate de inundațiile catastrofale.
- FLORENȚA:** În urma unor îndelungate cercetări, profesorul Hans Glatzel de la Institutul «Max Plank» și alți savanți vest-germani au ajuns la concluzia că se poate dormi bine și cu «stomacul plin». Teoria după care masa de seară trebuie să fie neapărat frugală, pentru a evita insomnia — susțin ei — nu se bazează pe argumente științifice convinșătoare, ci doar pe niște presupuneri. Altfel cum se explică faptul că omul doarme buștean după «masa grea» de la prînz?
- DORTMUND:** Opțiuni anticipate pentru candidatura senatorului Eugen McCarthy: compozitorul Igor Stravinski, actorul James Coburn, pictorul Ben Shahn și muzicianul de jazz Gerry Mulligan.
- NEW YORK:** Cîtim în ziarul «Bild Zeitung»: «Școlile superioare vest-germane cer ruperea legăturilor universitare cu Coreea de sud. Prin aceasta ele vor ca un număr de 17 studenți sud-coreeni răpiți să se reîntoarcă la profesorii lor». Este vorba de studenții sud-coreeni răpiți din R.F.G. de către agenții guvernului-marionetă de la Seul, care îi bănuiește de simpatii pentru R.P.D. Coreeană.
- HAMBURG:** Înainte de sfîrșitul acestui an va fi dată în funcțiune la Burgas o uzină de mase plastice cu o capacitate anuală de 12 000 000 kg. Noua uzină, care va produce polistiren și un amestec de acrilonitril, butadienă și stiren, se construiește în virtutea contractului în valoare de aproape 17 milioane franci încheiat între centrala bulgară de cumpărături «Tehnoimport» și firma franceză «Société Litwin Engineering».
- SOFIA:** Generalul Sam Phillips, directorul programului «Apollo», a anunțat pentru august sau octombrie un «rendez-vous cosmic» între o cabină spațială cu echipaj și ultima treaptă a unei rachete purtătoare de tip Saturn 1-B.

În sala mare a Palatului Națiunilor de la Geneva continuă dezbaterile sesiunii jubiliare a Organizației Mondiale a Sănătății, care a împlinit 20 de ani de existență.

Într-o pauză dintre ședințe ne-am adresat directorului general al Organizației Mondiale a Sănătății, dr. Marcolino Candau, rugîndu-l să acorde un scurt interviu revistei «Flacăra».

— Prima întrebare: cum priviți Organizația Mondială a Sănătății în perspectiva anului 2000?

— O temă principală a celei de-a 20-a aniversări a O.M.S. este tocmai «sănătatea în lumea de mîine». Cînd spun «mîine», înțeleg viitorii 10-20 de ani. În fapt, anii aceștia vor marca aplicarea și îmbunătățirea descoperirilor științifice din deceniul pe care-l trăim în prezent. Progresele de azi ale științei se vor reflecta, fără îndoială, asupra sănătății populației în toate țările.

Aici, interlocutorul nostru s-a referit la mesajul pe care l-a adresat recent cu ocazia «Zilei mondiale a sănătății», mesaj în care a arătat: «Nu-i lipsit de rațiune să sperăm că o străpungere va putea fi făcută în frontul cancerului prin una dintre multiplele căi deschise astăzi cercetării. De asemenea, printr-o mai profundă cunoaștere a afecțiunilor cardiovasculare, precum și a raporturilor acestora cu chimismul organismului uman, se întrevide posibilitatea de a jugula boli pe care le socotim dintre cele mai ucigătoare. Cercetări asupra chimiei țesuturilor și organelor vor aduce — poate — lumină asupra proceselor de degenerescență, îndepărțînd și mai mult bătrînețea. Poate că la această impresiionantă dar încă incompletă enumerare vom vedea adăugîndu-se și descoperirea de medicamente și antibiotice care să acționeze asupra virusurilor ce sfidează deocamdată terapeuica noastră. Totuși, chiar dacă acestea se vor realiza, umanitatea nu va fi mai puțin expusă unei multitudini de influențe care, dacă nu vor fi remediate, riscă să neutralizeze progresele scontate. Dacă punem însă în balanță eforturile întreprinse pen-

Emblema Organizației Mondiale a Sănătății

tru triumful sănătății, cred că rezultatul ne rămîn favorabile; pînă la urmă, omul va ieși învingător. Beneficiind de o sănătate mai bună, el se va bucura de o viață mai bogată, mai plină, mai lungă».

— În lumina obiectivelor O.M.S., care este, după părerea dv., relația om-umanitate?

— Pentru a ne face o idee precisă în ce privește locul pe care-l ocupă în programul de combatere a flagelurilor ce cetarea dinamicii populației, a planingului familial, a dezvoltării colectivității umane — ce rețin tot mai mult atenția statelor membre ale O.M.S. — trebuie să privim toate aceste probleme în contextul indispensabil al ameliorării sănătății pe plan mondial. Planurile pe termen lung, pe care le elaborăm cu scopul de a elimina cele mai multe dintre flagelurile seculare ale umanității, nu vor avea un efect durată dacă nu vom contribui la crearea unor rețele sanitare de bază. Este o condiție sine-qua-non a progresului în toate sectoarele de acțiune pentru sănătatea mondială. Iată de ce — ne-a spus în cheiere dr. Marcolino Candau — adevărată nea fiecărui stat la marile noastre acțiuni nu poate fi decît salutată. Sper, cu toată sinceritatea, că noul deceniu de existență în care a pășit O.M.S. va marca un efort concentrat, universal, pentru cauza sănătății și a păcii în lume.

Sanda DUMITRESCU

PRAGA

UVERTURI DE PRIMĂVARĂ

Corespondență specială de la Bohușmil DRDA

Agenda manifestărilor culturale prageze este din nou suprasolicitată în

anotimpul cel mai frumos al «orașu de aur». Săptămînile care au precedat uvertura de duminică a tradiționalului festival «Primăvara la Praga» au fost bogate în premiere, vernisaje, noi apariții editoriale și prezențe muzicale prestigioase. Printre ele se numără și turneele Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii române, care s-a bucurat aici de un succes remarcabil, înregistrînd aprecieri unanime pentru acest valoros ansamblu orchestral pentru dirijorii Iosif Conta și Emar Elenescu, precum și aplauze merit pentru virtuozitatea soliștilor: violonist Ștefan Ruha și tînărul pianist Dan Grigorescu.

Altă prezență culturală, la fel de prestigioasă, este expoziția «Arta contemporană românească», deschisă zilele acestea în sala «Uluy». Vernisajul a avut loc în prezența ministrului culturii și informației al R.S. Cehoslovaciei, Miroslav Čulůka. Au luat cuvîntul cu acest prînz prof. dr. docent Alexandru Balaci, vicepreședinte al Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă din Republica Socialistă România, și B. Chnoupek, adjunct al ministrului culturii și informațiilor din Cehoslovacia.

Un mare număr de iubitori ai artei din Praga vizitează cu interes expoziția c

CONCERT SUBACVATIC

Sunetul, mai exact expresia sa cea mai dezordonată, zgomotul, poate deranja în diverse feluri. Un diplomat străin în vizită la Foreign Office a observat, după audiență, că automobilul, parcat între mașinile ministeriale, era scos pe sus din curtea departamentului.

— Se pare că înăuntru se află o bombă cu ceas, i-a răspuns unul dintre cei ce participau la operație. S-a lămurit ulterior că un defect al ceasului de bord, nereparat, amplifică ticăitul mult dincolo de proporțiile normalului, ceea ce, bineînțeles, a alarmat serviciul de pază al ministerului.

Pentru amatorii de sporturi subacvatice care au avut nefericita idee să-și petreacă timpul liber în adîncurile apelor din apropierea localității Cornish (tot Anglia), întîlnirea cu

sunetul dezordonat a avut efecte mai grave. La o anumită adîncime, lîngă coastă, li s-a părut că participă fără să vrea la un straniu concert de muzică concretă. Revenind la suprafață au constatat că nu mai aud atît de bine fenomenul, care la examenul medical a fost pus pe seama unor presiuni sonore capabile să provoace leziuni și chiar moartea. Investigațiile organizației «Campania pentru dezarmarea nucleară» au dezvăluit că este vorba de o adevărată barieră de semnale sonore submarine Sonar, destinată a proteja activitățile secrete ale «Institutului experimental militar de chimie» sau, după cum se spune într-o publicație, activități dedicate războiului chimic și biologic. Un deputat laburist a cerut să se facă o anchetă, subliniind că dacă experimentatorii de la institut țin să-și

desfășoare activitatea în secret, ar trebui, în interesul public, să nu fie chiar atît de discreți, cel puțin în domeniul barierei sonore. «Înotătorii — declară el — au dreptul să fie avertizați asupra pericolelor la care se expun».

Nu putem prevedea ce se va întîmpla în viitor, dar un lucru este neîndoielnic de pe acum: în loc să asigure desfășurarea în liniște a lucrărilor secrete în domeniul războiului chimic, barierea sonică a atras în cele din urmă atenția opiniei publice engleze asupra celor ce se petrec în institutul de la Cornish. Și asta fără să poată provoca leziuni celor ce nu stau cu capul sub apă.

Nicolae LUPU

Bonnul și neonaziștii

de Silviu BRUCAN

Recentele evenimente din R.F. a Germaniei marchează sfârșitul unei ere în politica vest-germană. Între 1949 și 1967, perioadă care a corespuns și unei spectaculoase dezvoltări economice, R.F.G. a cunoscut o oarecare stabilitate politică datorită unui sistem care împrumuta mai mult forma decât conținutul celui englez — cu două mari partide ocupând practic întreaga scenă politică. Cele două mari partide — democrat-creștinii și social-democrații — au obținut împreună, dar candidând separat, 60% din sufragii în 1949, apoi 74% în 1953, iar în 1961 și 1965 s-au ridicat la 82% și respectiv 87%. La un moment dat creștin-democrații au fost nevoiți să încheie o alianță temporară cu liberalii pentru a dispune de majoritate în parlament, iar când această alianță a eșuat, Bonnul a cunoscut prima sa criză ministerială și totodată prima recesiune economică postbelică soldată cu stagnare, inflație și șomaj. Balonul idilic al societății consumului, în care oamenii erau prezentați ca neavând altă grijă decât alegerea mărcii de automobil, frigider sau televizor, s-a spart și profetii moderni ai capitalismului «dirijat» au ajuns la concluzia că singura salvare rezidă în «marea coalitie». Încă o dată, social-democrația s-a sacrificat pe altarul inițiativei private și a luat naștere guvernul Kiesinger-Brandt. Dar luna de miere între cele două mari partide de la Bonn s-a consumat de mult și «marea coalitie» seamănă acum mai curînd cu o căsnicie în care partenerii descoperă cu amărăciune crescîndă dezavantajele nepotrivirii de caracter.

Congresul din martie al partidului social-democrat a reliefat acest conflict conjugal. Pe planul politicii interne, adoptarea unei rezoluții în favoarea participării muncitorilor la deciziile ce privesc întreprinderile în care lucrează constituie — cum scrie conservatorul «Die Welt» — un indiciu că mai sînt puternice «tradiționalele concepții socialiste asupra politicii economice și sociale». Pe plan extern, avalanșa de rezoluții cu privire la recunoașterea liniei Oder-Neisse, relațiile cu R.D.G., caracterul de «instrument al destinării» pe care trebuie să-l îmbrace N.A.T.O., precum și încetarea bombardamentelor S.U.A. împotriva R.D. Vietnam i-au solicitat șefului partidului, Willy Brandt, cele mai mari eforturi de abilitate diplomatică de cînd a preluat postul de ministru de externe. Cancelarul Kiesinger s-a simțit însă obligat să precizeze imediat că politica guvernului de la Bonn rămîne neschimbată și neschimbată a rămas. În acest fel, contradicțiile paralizază cele două partide și asigură continuitatea imobilismului.

Pe acest fundal, succesele electorale obținute succesiv în mai multe landuri

vest-germane de partidul neofascist — intitulat național-democrat pentru consum extern — au trezit o neliniște legitimă la Bonn ca și în celelalte capitale europene. «Democrația în Germania (occidentală — n.a.) se află în fața unei încercări grele» — scrie «Die Welt». Deși sufragiile locale obținute nu ating cifre impresionante, ele trezesc neliniște datorită analogiei istorice: numărul voturilor obținute în landul Baden-Württemberg este egal cu cel cîștigat de Hitler în aceeași regiune în 1930. Fioaroasă și cutremurătoare amintire! Apărut pe scena electorală abia în 1965, partidul național-democrat s-a strecurat treptat în parlamentele din Bavaria, Schleswig-Holstein, Hessen, Renania Palatinat, Saxonia inferioară, Bremen, iar acum în Baden-Württemberg. Exploatînd sentimentele revanșarde, nemulțumirile locale, impasurile create de cele două decenii de imobilism, neonaziștii își fac drum. «Decisivi — alarmează organul creștin-democrat «Frankfurter Allgemeine» — nu sînt numeroșii alegători ai P.N.D. nevinovați, miopi sau proști care n-au știut să-și manifeste protestul în altă parte..., ci activiștii de partid, chiar dacă în prezent folosesc limbajul oițelor». Cîștigurile cele mai mari ei le-au obținut pe socoteala social-democraților, care plătesc astfel un tribut greu pentru concesiiile programatice făcute la Bonn. «Social-democrații — scrie oficiosul socialist «Vorwärts» — nu au suferit doar un eșec mare ci și o înfrîngere gravă».

Celălalt fenomen caracteristic vieții politice vest-germane este creșterea opoziției extraparlamentare de stînga, al cărei dinamism politic s-a manifestat cu atîta vigoare în violentele demonstrații studențești din aprilie. O serie întreagă de organizații, asociații, partide cunosc o activizare fără precedent. Fără o ideologie comună și clară, ele cuprind deopotrivă «realiști și fanatici». Forța generală a mișcării a pus cu vigoare pe tapet problema legalizării Partidului Comunist German. Într-adevăr, cu greu își poate susține Bonnul pretenția la un statut democratic, cînd posibilitățile largi de afirmare create forțelor de dreapta neonaziste contrastează atît de vădit cu menținerea în ilegalitate a partidului comunist și cu persecutarea militanților săi! «Pînă și cercuri politice de centru — scrie «Frankfurter Allgemeine» — manifestă simpatie pentru legalizarea P.C.G.».

Se va menține oare «marea coalitie» în focul luptei electorale din 1969 și după ea? Sau vor aluneca creștin-democrații spre o coalitie cu forțele de dreapta, silind social-democrația să-și caute reazimul firesc la stînga?

ROMA

TEMPERATURĂ ELECTORALĂ

Corespondență specială de la Eugeniu OBREA

Vremea călduroasă a depășit pronosticurile tradiționale ale calendarului italian; și ziar de seară din Roma vorbește chiar despre un record de temperatură pentru această perioadă a anului. Locuitorii «cetății eterne» par însă mai puțin preocupați de termometre și mai mult de fierbințeala unei campanii electorale care se apropie de punctul ei final. Afizele electorale au inundat străzile și, dacă s'am fi să judecăm forța partidelor după maculatura irosită, domnul Turchi, candida-

tul unei grupări de tristă aducere aminte, ar cîștiga disputa. Numai că între cantitatea de imprimare electorale și numărul voturilor recoltate nu există, totdeauna, concordanță. Roma, obișnuită cu risipa de afișe și panouri multicolore, și-a îmbogățit peisajul grafic cu semnele luptei care se încheie la urne. Panouri uriașe se adresează alegătorului. Democrat-creștinii pledează pentru continuitatea poli-

(Continuare în pag. 30)

aprinde lucrări ale unui număr de 59 de artiști și 14 sculptori români. Printre cele peste 100 de picturi, am remarcat lucrări semnate de Brăduț Covaliu, M.H. Maxy, Henri Catargi, Corneliu Baba, Ion Pacea, Iuliana Maitec, Ion Bițan și alții. O impresie deosebită produc sculpturile lui Ion Iasiu, Gheorghe Apostu, Balogh Petre și ale altor maeștri contemporani. Expoziția va rămîne deschisă trei săptămîni. Între timp, manifestările muzicale «Primăvara la Praga» sînt în plină desfășurare. Ediția din acest an — cea de-a XXIII-a este considerată deosebită și pentru că coincide cu cea de-a 50-a aniversare a Republicii Cehoslovace și cu centenarul Institutului Național praguez (Narodni Dido).

După ce bagheta celebrului dirijor Karel Ancerl a deschis festivalul în sala Sme-

tana și după solemnitatea oficială din sala Carolinum, în cadrul căreia nonetul ceh a dat un prim concert de gală, «Primăvara la Praga» a devenit evenimentul cultural al săptămînilor muzicale ce vor culmina cu finalul din 4 iunie. Pînă atunci, milioane de melomani cehoslovaci și sute de oaspeți veniți de peste hotare au prilejul să urmărească desfășurarea programului care cuprinde peste 50 de concerte, dintre care 25 simfonice, 11 susținute de soliști, 16 concerte de cameră.

Pe afișul festivalului muzical figurează, la această ediție, New Filarmonic Orchestra din Londra, Orchestra simfonică a radioului din Baden-Baden, precum și Orchestra simfonică budapestană. 10 dirijori cehoslovaci și 15 de peste hotare onorează pupitrul festivalului muzical.

PARIS

APRECIERI ȘI CONTRACTE

Corespondență specială de la N. VRABIE

Prezența, pentru prima dată, a mașinilor electrice românești la a 5-a bială franceză de mașini-unelte și echipament mecanic re a avut loc recent la Paris s-a soldat numai cu o demonstrație elocventă a nivelului tehnic atins de industria noastră constructoare de mașini, dar și cu contracte de vânzare încheiate de I.S.C.E. — în export cu diverse firme pentru freze, unghiuri și mașini de găurit.

În zilele ce urmează vom avea prilejul să cunoaștem din nou aprecierile specialiștilor și publicului parizian asupra realizărilor românești în alt domeniu, și anume în electrotehnic, cu prilejul participării noastre, tot pentru întia oară, la biala de echipament electrotehnic ce se va desfășura aici la 20 mai. Va fi expusă o mare varietate de motoare electrice (asincrone trifazate, antiexplozive și antigriuză, monofazate și universale etc.), con-

vertizoare de sudură și de frecvență, motoare de mare putere, aparataj de înaltă tensiune, transformatoare, materiale electrolizante și conductori, aparataj de comandă și elemente de automatizare, aparate de radio etc.

Acestor manifestări le vor urma, spre toamnă, altele, devenite tradiționale, cu prestigiu în lumea întreagă. Este vorba de Salonul internațional alimentar (S.I.A.L.) din Paris, la care România va participa de asemenea cu un stand bogat și variat de produse alimentare, conserve, vinuri. Nu mai puțin renumit este târgul de mobilă din Lyon, care reunește în fiecare an tot ce s-a realizat mai bun în domeniul respectiv în toată lumea. România va fi prezentă aici cu garnituri de mobilă, demne de admirația vizitatorilor și interesul specialiștilor.

În Republica Federală a Germaniei continuă puternicele demonstrații prin care opinia publică își manifestă îngrijorarea față de recrudescența tendințelor neofasciste — concretizată în deosebi în ascensiunea rapidă a Partidului național-democrat (P.N.D.) — și față de «legislația excepțională» preconizată de autoritățile de la Bonn.

DIGEST

TOATE FORȚELE

Alianța este creată în scopul unirii tuturor forțelor patriotice și a tuturor patrioților în vederea luptei hotărâte împotriva agresorilor, a răsturnării regimului fantosă a lui Nguyen Van Thieu și Nguyen Cao Ky, a instaurării unui regim de uniune națională pentru dobândirea independenței, democrației și păcii.

Programul de acțiune al alianței cuprinde următoarele obiective principale: încetarea războiului, restabilirea păcii, redobândirea independenței și suveranității naționale, transformarea Vietnamului de sud într-un stat independent, liber, pașnic, neutru și prosper, orientarea spre unificarea pașnică a patriei pe baza consultărilor și tratativelor organizate pe picior de egalitate între cele două zone: nord și sud.

(Din comunicatul Conferinței de constituire a Alianței forțelor naționale, democratice și de pace din Vietnam.)

DILEMA AMERICII

Astăzi America se află într-o stare de spirit deplorabilă...; ne vedem în imposibilitatea de a face față problemelor fundamentale cu care sîntem confrunțați în orașele noastre, în societatea noastră și în întreaga lume.

Nimeni nu este în stare să precizie prin ce mijloace și cînd vom putea găsi o ieșire din mlaștina vietnameză în care ne-am împotmolit.

George BALL
reprezentant al S.U.A. la O.N.U

MESAJ

Medicii mi-au spus că nu este nevoie să mă duc chiar atît de des la Groote-Shuur, ceea ce înseamnă că totul merge spre bine. Sînt sigur că viitoarea transplantare întreprinsă la spitalul Groote-Shuur va fi la fel de reușită și că în următorii ani vor mai fi încercate altele, mai numeroase chiar decît cele pe inimă deschisă. Vreau să asigur lumea și să dau încredere medicilor că duc o viață normală și că mă simt foarte bine. Nu sînt vanitos ci, dimpotrivă, aș prefera să evit orice publicitate și să trăiesc liniștit. Dar voi încerca să fac tot ce-mi va sta în putință ca să lupt împotriva îndoielii și a scepticismului.

Philip BLAIBERG

(Urmare din pag. 29)

tică, liberalii promit «un miine mai bun», socialiștii unificați utilizează cele două însemne ale partidelor care s-au contopit. Comuniștii cer schimbări de substanță, radicale, în viața Italiei.

Chiar și la porțile Vaticanului poți întîlni micile «Fiat»-uri înarmate cu pancarte și un difuzor. Un candidat solicită voturile... automobiliștilor, altul se adresează capilor de familie cu mulți copii; casierita de la un cinematograful poartă o insignă: cinefilii să-l voteze pe... Pe străzi vacarmul nu se stinge decît noaptea tîrziu. Pe Via del Corso disting «Internaționala». Un șir de mașini și o melodie acoperă zgomotele unei artere animate: imnul socialiștilor. Nu lipsesc din repertoriul muzical al combatanților electorali nici chiar marșuri din anii mussolinieni.

Sute de adunări se destășoară în fiecare zi — în săli mari, cu un auditoriu numeros, ca și în căsuțele satești, la lumina unui bec palid. Partidele utilizează întreg «arsenalul» propagandistic. Numele celebre — vedete de cinematograful sau profesioniștii ai stadioanelor — sînt folosite pentru a mări atracțivitatea mitingurilor.

— Un pronostic... l-am rugat pe un confrate de la un cotidian din Roma.

— Cu toată plăcerea dar, dacă este posibil, după despuierea urnelor... mi-a răspuns zîmbind. Căci scrutatul de la 19 mai rămîne o mare necunoscută...

„UN
DUS
RECE”
LA...
BURSA

Vestea începerii convorbirilor preliminare americano-vietnameze la Paris a produs, după cum era de așteptat, un puternic ecou în lumea întreagă și — la această oră — bursa știrilor în legătură cu evoluția dezbaterilor menite să pună capăt războiului din Vietnam continuă să indice: înaltă tensiune. Întîlnirea din Avenue Kléber s-a repercutat însă cu un efect vădit contrar asupra bursei materiilor prime legate mai ales de industria de război. În diferite capitale occidentale materiile prime «strategice», care sînt absorbite în proporție de 20-30 la sută de producția arsenalelor militare, au înregistrat la bursă o scădere bruscă, atîngînd valori dintre cele mai joase. Telegrammele de presă anunță că pierderile cursurilor cuprului, nichelului, platinei, cauciucului și ale altor materii prime sînt de ordinul sutelor de puncte. Fenomenul, departe de a marca doar un simplu moment conjunctural, are o semnificație mai profundă prin faptul că beneficiarii profiturilor de război sînt bătuți la propria lor bursă...

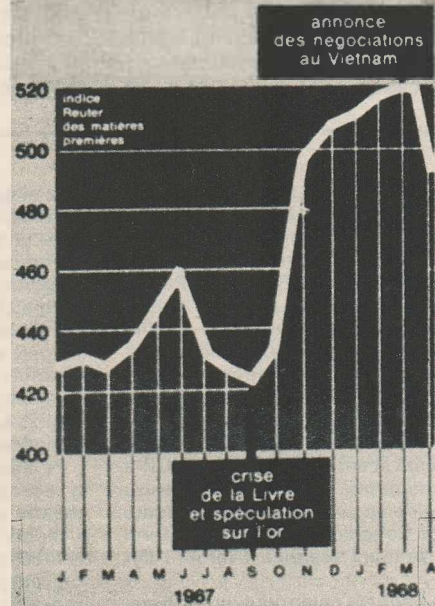
Comentînd faptul, revista franceză «Entreprise» scrie că în zilele care au urmat începerii dialogului de la Paris materiile prime au acționat la bursă ca un adevărat «barometru al păcii și războiului». Revista publică un grafic sugestiv, indicînd traiectoria valorilor aflate acum în scădere. Deasupra graficului se poate citi: «Speranța de pace în Vietnam: un duș rece pentru materiile prime». Un duș rece — adăugăm noi — pentru toți aceia care înregistrează pierderi la bursă ori de cîte ori speranțele de pace cîștigă teren. Pe Avenue Kléber sau în altă parte.

D.B.

▲ Delegația nord-vietnameză la convorbirile de la Paris se află în centrul atenției presei. Asaltat de ziariștii șefii delegației, Xuan Thuy, a declarat: «În numele guvernului Republicii Democratice Vietnam, noi venim la Paris pentru convorbiri oficiale cu reprezentantul guvernului Statelor Unite, cu scopul de a detamina cu participarea americană încetarea necondiționată a bombardamentelor și a tuturor altor acte război americane împotriva Republicii Democratice Vietnam și pentru a discuta despre o serie de alte probleme interesînd cele două părți».

espoir de paix au Vietnam :
une douche froide
pour les matières premières

Shumway

Mă uit la acest doctor Shumway de la spitalul din Palo-Alto. E «tatăl» grefelor cardiace, teoreticianul, cel care a demonstrat primul tehnica lor, definindu-le posibilitățile și condițiile. Dar prima grefă operată de Shumway pe o inimă de om a eșuat și moartea aceea s-a numit Kasperak. După lungi ezitări, peste 5 luni, chirurghul încearcă o nouă operație. Din nou pacientul moare și eșecul acesta se numește Rizor. Mă uit la acest Shumway și mă gîndesc că, pentru a ajunge la concluziile sale — fără de care Barnard, practicianul genial, n-ar fi izbutit — omul acesta a operat pe mai mult de o mie de ciini, dintre care 75% au supraviețuit cu inimi noi. Ceea ce se potrivea în cazul ciinilor nu corespundea, probabil, oamenilor. Niciodată deosebirea dintre un om și un ciine nu mi s-a părut mai clară și mai dureroasă. Mă uit la Shumway și cu cea tenacitate de broască țestoasă, la care chiar dînsul te îndeamnă, găsesc în tristețea eșecurilor un punct de sprijin, o întrebare de o vitalitate chinuitoare: dar dacă în perspectiva viitoa-

CRONICA
DE TREI SECADE

relor cuceriri ale chirurgilor, Kasperak și Rizor vor duce la succese mai fertile decît salvarea lui Blaiberg? Dacă din eșecurile lui Shumway, el sau Barnard sau altul vor trage concluzii mai importante decît cele din victoria numită Blaiberg? Dacă, la urma urmei, morții se vor dovedi mai importanți pentru progres decît supraviețuirea? Să nu răspundem rapid la aceste întrebări; să le mai lăsăm să dospească — mai ales că nici un răspuns, am încredințarea, nu poate răpi ceva din lumina curajului și încăpățînării lui Shumway.

Salut

Salut «sesiunea» Scaunului contemporan care are loc între 3 mai și 31 iulie la Muzeul de arte decorative din Paris. Salut cele 300 de scaune și fotolii moderne aduse din Europa, Statele Unite, Japonia, care printr-un joc de lumini și culori vor evidenția progre-

sele realizate în acest domeniu esențial al vieții pe pămînt. Într-o epocă în care o imensă nerăbdare face ca patru roți să devină mai dragi și mai scumpe decît patru picioare de lemn; într-o epocă în care mai toată lumea e pusă pe zburat pe alergat, pe răsturnat, pe capușos și picioarele-n sus, pe suspendat, pe imponderabil, pe antigravitațional, pe bătut cîmpii, pe fugit din realitate, pe evadat din sine însuși etc., etc., și pe puțini mai cunosc și mai cred în plăcerea de a-ți sprijini spatele de o spețează de scaun, în voluptatea de a țeseza într-un fotoliu cu o carte în mînă sau a sta nemișcat pe o pernă adînc (fie ea din plastic și umplută cu aer simțînd — cum zic eschimoșii — că tîngHITE Somnul; într-o epocă în care pe de altă parte, cîtiva — dar suficienți — oameni au dat patrupedulului de lemn valoarea simbolică a unui bou Apis — această «sesiune» în care scaunele sînt privite normal, armonios, la propozițiile lor, fără «nebulie» și fără spaime această adunare de lucru și lucruri ar în ochii mei caracterul unei invitații serioase la o viață cu picioarele pe pămînt, cu capul bine cumpănit pe umeri

Radu COSAȘI

BUCĂTĂRIA „MODUL“

Doriți să înzestrați apartamentul dumneavoastră cu o bucătărie modernă?

Bucătăria MODUL, realizată de întreprinderile *MINISTERULUI ECONOMIEI FORESTIERE*, răspunde tuturor exigențelor funcționale și estetice. Se poate livra în ansamblu

— 16 corpuri componente cu utilități diferite — masă și trei scaune suprapozabile — sau piese separate, după dorința dumneavoastră. Prin simpla alăturare și suprapunere a corpurilor componente se pot realiza diferite combinații ale garniturii MODUL, corespunzătoare spațiului destinat bucătăriei.

PREȚURILE DE VÎNZARE ALE CORPURILOR COMPONENTE OSCILEAZĂ ÎNTRE 214 LEI ȘI 706 LEI. PREȚUL DE VÎNZARE AL MESEI ESTE DE LEI 161, IAR AL CELOR TREI SCAUNE SUPRAPOZABILE, LEI 139.